

32.97

13 КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ИЛИМ
ЖАНА БИЛИМ МИНИСТРЛIGИ

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

АБЖАПАРОВА У. А.
САДЫКОВА Э.Э.
ШАКИРОВ К.К.

«Microsoft Excel»
боюнча практикум

ОШ ШААРЫ -2007

ББК 74-26

А - 14

Кыргыз Республикасынын илим
жана билим министрлиги тарабынан
окуу куралы катарында сунуш кылышат.
Приказ №321/1 06.07.2001ж.

Рецензенттер:

КТУнун «Радиоэлектроника» каф. баш. к.т.н., с.н.с. А.А. Сагымбаев,
ОшМУнун ФТФ деканы д.ф.-м.н. Ташполотов Ы.Т.,
«ИТАС» каф.баш. к.ф.-м.н. доцент Кыбыраев А.О.

Абжапарова Я.А., Садыкова Э.Э., Шакиров К.К.

А-14 «Microsoft Excel» боюнча практикум (окуу куралы) /
Я.А. Абжапарова, Э.Э. Садыкова К.К. Шакиров - Ош: 2007, 936.
ISBN 9968-9998-0-5

«Microsoft Excel» боюнча практикум

лабораториялык
Excelдин бардык

экономикалык
, «Бухгалтердик
ык системалар»,
н системаларды
туденттери жана
рабынан бардык
ил алынат.

6

я Я.А.
, Шакиров К.К.

32. 97

A 13

Кириш сөз

Microsoft Excel 1985-жылы кубаттуу programma катарында пайдалануулук болду. Жылдар өткөн сайын Microsoft Excel өтө татаал тиркемелери менен байыды. Татаалдыгына байланыштуу көпчүлүк пайдалануучулар анын жыйырма пайзызын билсө жетиштүү болот.

Microsoft Excel ар түрдүү малыматтарды графикалык түрдө көрсөтүү, анализдөө, тартыптешириүү, эсептөөлөрдү эффективдүү ишке ашырууга мүмкүнчүлүк берүүчү жана маалыматтар таблицасы менен иштөө үчүн, кубаттуу программалык каражат болуп эсептелет.

Microsoft Excel көптөгөн инструменттердин панелинен турат жана көп сандагы кнопкаларды камтыйт.

Microsoft Excel татаал формулаларды түзүү жана пайдалануу үчүн чоң мүмкүнчүлүктөрдү берет.

Электрондук таблицанын жардамы менен тизмелерди түзүүгө болот. Microsoft Excelдин жардамы менен жумушчу барактын маалыматтары үчүн татаал диаграммаларды түзүүгө мүмкүн.

Макрос бул аракеттердин удаалаштыгын көрсөтүүчү көрсөтмөлөрдүн жыйындысы.

Макростор Microsoft Excelдин ичинде гана иштөөчү компьютердик программа болуп эсептелет. Алардын тез кайталануучу иштерди автоматташтыруу үчүн пайдаланууга болот.

Окуу куралы 3 бөлүктөн турат:

1-бөлүк жумушчу баракты түзүү;

формулалар менен иштөөгө функцияларды пайдаланууга;

2-бөлүк тизмелерди манипуляциялоого, тизмедеги жыйынтыктарды чыгарууга;

3-бөлүк диаграммаларды, графиктерди жана макросторду түзүүгө арналган.

Бул окуу куралы Microsoft Excelдин негизги мүмкүнчүлүктөрү менен тааныш болгон, өзүнүн практикалык жумушунда Microsoft Excelди пайдалануучулар үчүн жана Microsoft Excelдин жаңы версияларынын кошумча мүмкүнчүлүктөрүн билүүнү каалаган окурмандар үчүн жазылды.

6941

БИБЛИОТЕКА
Ошского государственного
университета

ИНР № 982 878

07

I – Бөлүк

Жумушчу баракты тұзғы

Таблицага формулалардын жана заголовкалардын маанисин киргизүү;

Заголовкаларды жана маанилерди форматтоо;

Таблицанын жумушчу барагындагы бир канча көрсөтмөлөр менен иштөөгө үйрөнөсүнөр. Айталы, силер буюм чыгаруучу фирмалынын кызматкери болуп эсептелесиңер. Силердин милдетинер жаңы үлгүдөгү буюмдар менен баа саясатын иштеп чыгуу болуп эсептелет. Эгерде силер жогорку бааны койсоңор, анда бул модель жакшы сатылбайт, фирма сатылбаган продукция үчүн зыян тартат. Эгерде силер етө төмөнкү бааны койсоңор анда аз пайда болот жана фирма өндүрүштүү өнүктүрүү үчүн жетиштүү каражатын жумшай албайт. Мында силерге тапшырылган маселе етө манилүү болуп эсептелет жана силерге чоң суммадагы айлық акы төлөнбөйт.

Сиздерге моделдер үчүн жооптуу адам сиздерге 3 жаңы моделди жасоого кеткен чыгарашын цифрасы берилди.

Самолеттүн модели - 26\$, поезддин модели - 20\$, ал эми автомобильдин модели - 14\$, силердин милдетинер ар бир модель үчүн ылайыктуу сатылуучу бааны тандоо эсептелет, ошондой эле фирмага түшүүчү кирешени эсептөө.

Сабактын башталышы.

Сабакты баштоо үчүн Microsoft Excelди киргизгиле. Андан кийин окуу файлы Start1ди ачуу үчүн төмөндөгү келтирилген аракеттерди аткаргыла жана анны жаңы at Lesson1 менен сактагыла.

Эгерде сиздер көнүгүүлөрдү файлы Excelди орнотпосоңор, окуу файлдарын пайдалануу жана орноттуу бөлүмүнө кайрылгыла.

1. Инструменттердин стандарттык панелинен Open кнопкасын баскыла.
2. Диалогдук терезедеги Открыть личную папку кнопкасын баскыла, андан кийин Excel AT Practice папкасын эки жолу баскыла.
3. Файлдардын тизмесиндеgi Start1 файлын эки жолу баскыла. Суроо -жооп терезеси жабылгандан кийин Start жумушчу китеbi экранда пайда болот.
4. Файл менюсундагы Сохранить как деген командасын баскыла.
5. Имя файла талаасына жаңы жумушчу китептин атын Lesson1 деп атап койгула жана Сохранить кнопкасын баскыла.

5. Имя файла талаасына жаны жумушчу китептин атын Lesson1 деп ат койгула жана Сохранить кнопкасын баскыла.

Таблицага заголовкалардын маанилерин киргизүү

Самолеттун моделин чыгарууга кетүүчү чыгашанын маанисин, сатылууга кетүүчү бааны киргизебиз. Сатылуучу баа ПРЦ деп жазылат.

1. Лист1 таблицасындагы А1 ячейкасына 28 санын, А2 ячейкасына 49,95 санын жана А3 ячейкасына 21 санын киргизгиле.

	A	B
1		28
2		49,95
3		21
4		
5		

2. А1 ячейкасын бөлүп алгыла. Вставка менюсунан Строки командасын баскыла.
3. Вставка менюсундагы Столбцы командасын баскыла.
4. В1 ячейкасына Самолет, А2 ячейкасына Затраты, А3 ячейкасына ПРЦ жана А4 ячейкасына Скидка деп киргизгиле.

	A	B
1		Самолет
2	Затраты	28
3	ПРЦ	49,95
4	Скидка	21
5		

5. Жумушчу барактын төмөн жагындагы Лист1 пунктуна чычкандын көрсөткүчү менен эки жолу баскыла, андан кийин Цена деп жаңы аты киргизгип Enter клавишасын баскыла.

Жаңы маанилерди эсептөө үчүн формулаларды пайдалануу

Самолеттун ар бир моделинен фирма канча акча алышын эсептәэдөн баштайбыз. ПРЦ жана сатуу скидкасынын ортосундагы айырманы эсептейбиз. Алынган маани продуктанын таза баасын түзөт. Сиздер 49,95 тен 21 ди алыш эсептөөнү өз алдынча жүргүзгүлө, андан кийин жыйынтыкты формуланын негизинде алабыз. Excel деги формулаларды ар дайым = белгиси менен киргизебиз.

1. B5 ячейкасын бөлуп алгыла, андан кийин =ПРЦ-Скидка дег киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.

	B5	=	=ПРЦ-Скидка	
	A	B	C	D
1		Самолет		
2	Затраты	28		
3	ПРЦ	49,95		
4	Скидка	21		
5		28,95		

2. B4 ячейкасына 21,5 санын киргизгенде, B5 ячейкасындагы сан 28,45 санына өзгөрөт.
3. A5 ячейкасын бөлуп алыш Оптовая цена деп киргизгиле.
4. B6 ячейкасын бөлуп алыш = Оптовая цена-Затраты формуласын киргизгигиле.

	B6	=	=Оптовая цена-Затраты	
	A	B	C	D
1		Самолет		
2	Затраты	28		
3	ПРЦ	49,95		
4	Скидка	21,5		
5	Оптовая цена	28,45		
6		0,45		

Формуланын негизинде В6 ячейкасында 0,45 саны пайда болот.

5. А6 ячейкасына Прыбыль за ед.деп киргизиле.

6. А7 ячейкасына Количество, В7 ячейкасына 20000 киргизиле.

7. А8 ячейкасына Доход, В8 ячейкасына =Оптовая цена*Количество формуласын киргизиле. Формуланын негизинде В8 ячейкасында 569000 саны пайда болот.

8. А9 ячейкасына Чистая прибыль, В9 ячейкасына =Прибыль за ед.*Количество формуласын киргизиле. Формуланын негизинде В9 ячейкасында 9000 саны пайда болот.

B9	=	=Прибыль за ед.*Количество		
A	B	C	D	E
1	Самолет			
2	Затраты	28		
3	ПРЦ	49,95		
4	Скидка	21,5		
5	Оптовая цена	28,45		
6	Прибыль за ед.	0,45		
7	Количество	20000		
8	Доход	569000		
9	Чистая прибыль	9000		
10				

Ячейкаларды көчүрүү

1. В1 ячейкасын бөлүп алып «В» тамгасын баскыла, мамышанын бардыгы карайып калат. В1 ячейкасының оң жағында кичинекей төрт бурчтук пайда болот. Ошол төрт бурчтук автоматтык толтуруунун манипулятору деп аталат. Автоматтык толтуруунун манипуляторуна чычкандын көрсөткүчүн алып келип он жака карай D мамышасына чейин жылдырып чычкандын көрсөткүчүн кое бергиле. В мамышасына тиешелүү сандардын баарын С жана D мамышаларына көчүрүп алдыңар.

	A	B	C
1		Самолет	
2	Затраты	28	
3	ПРЦ	49,95	
4	Скидка	21,5	
5	Оптовая цена.	28,45	
6	Прибыль за ед.	0,45	2
7	Количество	20000	

Автоматтык толтуруунун манипуляторуна чычкандын көрсөткүчүн алып келип он жака карай D мамышасына чейин жылдырып чычкандын көрсөткүчүн кое бергиле.

3. Копировать ячейки командасын баскыла.
4. С1 ячейкасын бөлүп алып Поезд, С2 ячейкасына 20 санын киргизгиле..
5. D1 ячейкасын бөлүп алып Автомобиль, D2 ячейкасына 14 санын киргизгиле.

	A	B	C	D	E
1		Самолет	Поезд	Автомобиль	
2	Затраты	28	20	14	
3	ПРЦ	49,95	49,95	49,95	
4	Скидка	21,5	21,5	21,5	
5	Оптовая цена	28,45	28,45	28,45	
6	Прибыль за ед.	0,45	8,45	14,45	
7	Количество	20000	20000	20000	
8	Доход	569000	569000	569000	
9	Чистая прибыль	9000	169000	289000	
10			8		

	A	B	C	D	E	F
1		Самолет	Поезд	Автомобиль		
2	Затраты	28	20	14		
3	ПРЦ	49,95	49,95	49,95		
4	Скидка	21,5	21,5	21,5		
5	Оптовая цена	28,45	28,45	28,45		
6	Прибыль за ед.	0,45	8,45	14,45		
7	Количество	20000	1000	100		
8	Доход	569000	28450	=Оптовая цена*Количество		
9	Чистая прибыль	9000	8450	1445		
10						
11						

6. С7 ячейкасын бөлүп алып 1000, D7 ячейкасын бөлүп алып 100 санын киргизиле.
7. D8 ячейкасын белүп алғыла чычкандың көрсөткүчүн эки жолу баскыла. =Оптовая цена*количество формуласы ар түрдүү түстө көрүнөт.
8. Формуланы окуп бүткөндөн кийин ESC клавишасын баскыла.

Маанилерди форматтоо

Сатуунун көлөмүн баалоо жана бааны тандоого мүмкүнчүлүк берүүчү ар бир жаңы модель үчүн кирешени эсептөөгө мүмкүнчүлүк берүүчү таблица берилген. Башталышы үчүн ПРЦ нын мааниси доллар менен туюнтулушу керек, ошондуктан ага акчанын бирдигинин форматын беребиз.

1. B2 ячейкасын бөлүп алғыла инструменттин Форматтоо панелинен Денежный кнопкасын баскыла.

	A	B	C	D
1		Самолет	Поезд	Автомобиль
2	Затраты	\$ 28,00	20	14
3	ПРЦ	49,95	49,95	49,95
4	Скидка	21,5	21,5	21,5

2. Формат по образцу кнопкасын басып В3 ячейкасын автоматтык толтуруунун жардамы менен чычкандын көрсөткүчүн В9 ячейкасына чейин жылдырып келип көе бергиле. Ушул учурда мамыча тар болгондугуна байланыштуу В7 ячейкасынан В9 ячейкасына чейин ##### ка болуп калат.

	A	B	C	D
1		Самолет	Поезд	Автомобиль
2	Затраты	\$ 28,00	20	14
3	ПРЦ	\$ 49,95	49,95	49,95
4	Скидка	\$ 21,50	21,5	21,5
5	Оптовая цена	\$ 28,45	28,45	28,45
6	Прибыль за ед.	\$ 0,45	8,45	14,45
7	Количество	#####	1000	100
8	Доход	#####	28450	2845
9	Чистая прибыль	#####	8450	1445

3. В мамычасынын оң жагын эки жолу баскыла, В7, В8 жана В9 ячейкаларындагы решеткалар (#####) сан болуп өзгөрөт.

	A	B	C	D
1		Самолет	Поезд	Автомобиль
2	Затраты	\$ 28,00	20	14
3	ПРЦ	\$ 49,95	49,95	49,95
4	Скидка	\$ 21,50	21,5	21,5
5	Оптовая цена	\$ 28,43	28,45	28,45
6	Прибыль за ед.	\$ 0,45	8,45	14,45
7	Количество	\$ 20 000,00	1000	100
8	Доход	\$ 569 000,00	28450	2845
9	Чистая прибыль	\$ 9 000,00	8450	1445

4. В7 ячейкасын бөлүп алғыла жана Формат с разделителями кнопкасын баскыла.

5. В7 ячейкасын бөлүп алғыла, Уменьшить разрядность кнопкасын эки жолу баскыла.
6. В8 ячейкасын баскыла, чычкандын көрсөкүчү менен В9 ячейкасына чейин жылдырып келгиле . В8:В9 эки ячейканы бөлүп алғыла жана Уменьшить разрядность кнопкасын эки жолу баскыла.
7. В1 ячейкасын бөлүп алғыла, Денежный форматын кнопкасын баскыла.
8. Жогорудагы В тамгасын баскыла да автоматтык толтуруунун манипуляторун оң жака карай D1 ге чейин чычкандын көрсөткүчүнүн жардамы менен кө бербей жылдыргыла.

Таблицаны кошумча форматтоо

Таблицага көбүреек көнүл бура туган түр бериш үчүн шрифттин жазылышын жана түсүн өзгөрткүлө. Ал үчүн автоформат функциясын пайдаланууга туура келет.

1. А1 ячейкасын бөлүп алғыла, жогорку Формат менюсунан Автоформаты командасын баскыла жана Форматын тизмесинен Классический2 жолчосун бөлүп алғыла.
2. Ав тоформат суроо-жооп терезесинен Параметр кнопкасын баскыла, Ширина и Высота флагогун алып салгыла жана Ок кнопкасын баскыла себеби форматоонун жыйынтыгын көрүш үчүн.

The screenshot shows a Microsoft Excel spreadsheet and its 'AutoFormat' dialog box. The spreadsheet has rows 1 through 9 and columns A through J. Row 1 contains headers: Самолет, Поезд, Автомобиль. Rows 2 through 9 contain data: Затраты (\$ 28.00), ПРЦ (\$ 49.95), Скидка (\$ 21.50), Оптовая цена (\$ 28.45), Прибыль за ед. (\$ 0.45), Количество (20000), Доход (\$ 569 000), and Чистая прибыль (\$ 9000). The 'AutoFormat' dialog box is open, showing a list of formats on the left and an 'Образец' (sample) table on the right. The sample table has columns Янв, Фев, Мар, Всего and rows Восток, Запад, Юг, and Всего. The 'OK' button is visible at the bottom right of the dialog box.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1		Самолет	Поезд	Автомобиль						
2	Затраты	\$ 28.00	\$ 20.00	\$ 14						
3	ПРЦ	\$ 49.95	\$ 49.95	\$ 49.95						
4	Скидка	\$ 21.50	\$ 21.50	\$ 21.5						
5	Оптовая цена	\$ 28.45								
6	Прибыль за ед.	\$ 0.45								
7	Количество	20000								
8	Доход	\$ 569 000								
9	Чистая прибыль	\$ 9000								
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										

3. Lesson1 жумушчу китебин сактагыла.

Тизмеде формуланы түзүү

Жумушчу баракчалар таблица түрүндө болушу мүмкүн. Таблицада сөздүн заголовкасы сол мамычадан жогортон төмөн жайланашиб. Тизмеде заголовка солдон оңго горизонталдык түрдө жайланашиб. Баа саясаты буюнча тандалган маалыматтар менен мурда түзүлгөн жумушчу барак таблица деп аталат. Себеби: заголовкалар сол мамычада жана жогорку жолчодо жайланашиб. Жумушчу барак биринчи эки жумада буюртмалардын күндөлүк көлөмдөрү үчүн түзүлөт. Бул жумушчу барак тизме деп аталат. Себеби: сөздүн заголовкалары жогорку жолчодо гана жайгашат.

1. Жумушчу барактын төмөнкү бөлүгүндөгү Лист2 пунктун баскыла.
2. A1жана E1 ячейкаларына Дата, Продукт, Оптовая цена,

Количество жана Доход деп толтургула. Ар бир көзөнектөргө өтүү үчүн Tab жана Enter клавишаларын баскыла. Дата мамычасынын катарына 13.03.98 чисолосун киргизгиле.

	A	B	C	D	E
1	Дата	Продукт	Оптовая цена	Количество	Доход
2					

3. A2 ячейкасын бөлүп алып 13.03.98 чисолосун киргизгиле.
4. A2 ячейкасын бөлүп алып оң жагындагы көзөнектүү автоматтык толтуруунун жардамы менен чычканын көрсөтүүчүн кое бербей A11 ге чейин жылдыргыла. Дата мамычасында ёсүү тартибинде число толтурулат.
5. B2 ячейкасына Самолеты деп киргизгиле, B2 ячейкасынын он жактагы төмөнкү бөлүгүндөгү автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла, андан кийин B11 ячейкасына чейин автоматтык түрдө Самолет болуп толтурулат.
6. C2 ячейкасына 28,45 суммасын киргизгиле. Аны да автоматтык толтуруунун манипуляторун баскыда бардык самолеттүн тушунда 28,45 цифрасы пайда болот.
7. C2 ячейкасын бөлүп алгыла, Денежный формат кнопкасын баскыла жана автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла. C2 ячейкасынан C11 ячейкасына чейинки сандар рубл же доллар болуп калат.
8. D2 ячейкасына 100, B3 ячейкасына 105 ти киргизгиле.

A	B	C	D	E	
1	Дата	Продукт	Оптовая цена	Количество	Доход
2	13.03.98	Самолеты			
3	16.03.98	Самолеты			
4	17.03.98	Самолеты			
5	18.03.98	Самолеты			
6	19.03.98	Самолеты			
7	20.03.98	Самолеты			
8	23.03.98	Самолеты			
9	24.03.98	Самолеты			
10	25.03.98	Самолеты			
11	26.03.98	Самолеты			
12					

9. D2:D3 ячейкаларын бөлүп алгыла да автоматтык толтуруунун

манипуляторун эки жолу баскыла же D11 ячейкасына чейин
чыккандын кнопкасын кой бербей жылдырып келгиле, андан кийин
D2 ячейкасынан баштап өсүү тартибинде D11 ячейкасына чейин 145
саны пайда болот.

A	B	C	D	E	
1	Дата	Продукт	Оптовая цена	Количество	Доход
2	13.03.98	Самолет	\$ 28,45	100	
3	16.03.98	Самолет	\$ 28,46	105	
4	17.03.98	Самолет	\$ 28,47	110	
5	18.03.98	Самолет	\$ 28,48	115	
6	19.03.98	Самолет	\$ 28,49	120	
7	20.03.98	Самолет	\$ 28,50	125	
8	23.03.98	Самолет	\$ 28,51	130	
9	24.03.98	Самолет	\$ 28,52	135	
10	25.03.98	Самолет	\$ 28,53	140	
11	26.03.98	Самолет	\$ 28,54	145	

Тизмеге формулаларды толуктоо

Киреше мамычасына жалпы баанын санынын маанисин көбөйтүү үчүн формуланы киргизүү зарыл. Формуланын заголовкасын мамычада пайдалануу мүмкүн, андан кийин бардык зарыл болгон ячейкаларга формулаларды көчүрүү үчүн автоматтык толтуруунун манипуляторунун (AutoFill) функциясын колдонобуз.

1. E2 ячейкасына =Оптовая цена* Количество деп киргизгиле.

- E2 ячейкасын бөлүп алғыла, Денежный формат кнопкасын басқыла жана Уменьшить разрядность кнопкасын эки жолу басқыла.
- D1 ячейкасының заголовкасын Штук деп өзгөркүлө, E2 ячейкасын бөлүп алғыла себеби формуланы көрүш үчүн.

Microsoft Excel - Книга1

Файл Правка Вид Вставка Формат Сервис Данные Окно ?

Arial Cyr 10 Ж К Ч

The screenshot shows a Microsoft Excel spreadsheet titled "Книга1". The table has columns labeled "А", "Б", "С", "Д", "Е", and "F". Row 1 contains the headers: "Дата", "Продукт", "Оптовая цена", "Штук", "Доход", and an empty column. Rows 2 through 11 contain data for airplane sales. Row 12 is empty. The formula bar at the top shows the formula =Оптовая цена*Штук in cell E3.

	А	Б	С	Д	Е	
1	Дата	Продукт	Оптовая цена	Штук	Доход	
2	13.03.98	Самолеты	\$ 28,45	100	\$ 2 845	
3	16.03.98	Самолеты	\$ 28,45	105	\$ 2 987	
4	17.03.98	Самолеты	\$ 28,45	110	\$ 3 130	
5	18.03.98	Самолеты	\$ 28,45	115	\$ 3 272	
6	19.03.98	Самолеты	\$ 28,45	120	\$ 3 414	
7	20.03.98	Самолеты	\$ 28,45	125	\$ 3 556	
8	23.03.98	Самолеты	\$ 28,45	130	\$ 3 699	
9	24.03.98	Самолеты	\$ 28,45	135	\$ 3 841	
10	25.03.98	Самолеты	\$ 28,45	140	\$ 3 983	
11	26.03.98	Самолеты	\$ 28,45	145	\$ 4 125	
12						

«= Оптовая цена* Количество» деп киргизген формулабыз Штук деп жазғандан кийин автоматтық түрдө «= Оптовая цена* Штук» деп өзгөрдү.

- Жумушчу баракчасының төмөнкү бөлүгүндегү Лист2 пунктун эки жолу чыккандын көрсөткүчүн басқанда кара түстө болуп калат, ошоп карайган түстүн үстүнө Самолеты деп жазғыла жана Enter клавиашын басқыла.

Тизмеги жыйынтыктоочу маанилерди алуу үчүн формулалар

Кээде тизмеги бардык мамычалар үчүн жыйынтыктоочу маанини алуу талап кылышат. Мисалы, биринчи эки жума үчүн кирешенин жалпы цифрасын чыгаруу керек. Ал үчүн жыйынтыктоочу маанини тизменин бөлүгүнө жайгаштурууга болот. Бирок бул учурда жаңы жолчлорду кошумчалоого болбайт. Эгерде тизме өтө узун болсо анын темөнкү бөлүгү көрүнбөйт, ошондуктан керектүү жолчлорду тизменин жогорку бөлүгүнө кыстарып жана жыйынтыктоочу маанини жайгаштыруу керек.

1. E1:E3 ячейкасын бөлүп алгыла, Вставка менюсундагы Строки командасын баскыла. Бизге жыйынтыктоо үчүн орун пайда болот.
2. E1 ячейкасын бөлүп алгыла, Всего деп киргизгиле.
3. E2 ячейкасына =СУММ(Доход) формуласын жазгыла.

Эми бизге экранда көрүнүп турат биздин доходубуздун жалпы суммасы.

The screenshot shows a Microsoft Excel spreadsheet titled "Microsoft Excel - Книга2". The menu bar includes "Файл", "Правка", "Вид", "Вставка", "Формат", "Сервис", "Данные", "Окно", and "?". The toolbar includes icons for file operations, font size (10), and various styling tools. The formula bar shows the formula =СУММ(Доход). The table has columns labeled "А", "В", "С", "D", "Е", and "F". Row 1 contains the header "всего". Rows 2 through 15 contain data for flights from December 7 to December 18, 2001, with columns for Date, Product, Wholesale price, Quantity, and Income. The total value for row 2 is 34851,25.

	A	B	C	D	E	F
1					всего	
2						34851,25
3						
4	Дата	Продукт	Оптовая цена	Штук	Доход	
5	07.12.2001	Самолеты	\$28,45	100	2845	
6	10.12.2001	Самолеты	\$28,45	105	2987,25	
7	11.12.2001	Самолеты	\$28,45	110	3129,5	
8	12.12.2001	Самолеты	\$28,45	115	3271,75	
9	13.12.2001	Самолеты	\$28,45	120	3414	
10	14.12.2001	Самолеты	\$28,45	125	3556,25	
11	15.12.2001	Самолеты	\$28,45	130	3698,5	
12	16.12.2001	Самолеты	\$28,45	135	3840,75	
13	17.12.2001	Самолеты	\$28,45	140	3983	
14	18.12.2001	Самолеты	\$28,45	145	4125,25	
15						

4. E2 ячейкасын бөлүп алып, Денежный формат кнопкасын баскыла жана Уменьшить разрядность кнопкасын эки жолу баскыла.

Тизмеги заголовкаларды бышыктоо

Эгерде тизме өтө аз болсо, аны узартууга болот. Андан кийин тизмени жогору же төмөн жылдыруунун жүрүшүнде заголовканы жана жыйынтыктоочу маанинлериди керүү зарыл. Жылдырууда заголовканы белгилөө үчүн анын жылып кетишин болтурбоо керек, ал үчүн биринчи ячейканы белүп алту зарыл. андан кийин заголовканы белгилөөнү Excel де көрсөтүшүбүз керек.

1. A5 ячейкасын белүп алгыла, Окно менюсундагы Закрепит области командасын баскыла.

	A	B	C	D	E
1					Все
2					
3					
4	Дата	Продукт	Оптовая цена	Штук	1 Lesson 1
5	13.03.98	Самолеты	\$ 28,45	100 \$	2 845
6	16.03.98	Самолеты	\$ 28,45	105 \$	2 987
7	17.03.98	Самолеты	\$ 28,45	110 \$	3 130
8	18.03.98	Самолеты	\$ 28,45	115 \$	3 272
9	19.03.98	Самолеты	\$ 28,45	120 \$	3 414
10	20.03.98	Самолеты	\$ 28,45	125 \$	3 556
11	23.03.98	Самолеты	\$ 28,45	130 \$	3 699
12	24.03.98	Самолеты	\$ 28,45	135 \$	3 841
13	25.03.98	Самолеты	\$ 28,45	140 \$	3 983
14	26.03.98	Самолеты	\$ 28,45	145 \$	4 125
15					

2. Lesson 1 жумушчу китептى сактагыла.

Жумушчу барактар менен иштөө

Жумушчу барактын кантит көчүрмөсүн түзөбүз.

Самолеттун моделдери үчүн алдын ала сатуунун долбоорун түзүү керек. Ошондой эле поезддин моделдерин түзүүгө болот. Ал үчүн ар бир продукцияга өзүнүн жумушчу барагын түзөбүз.

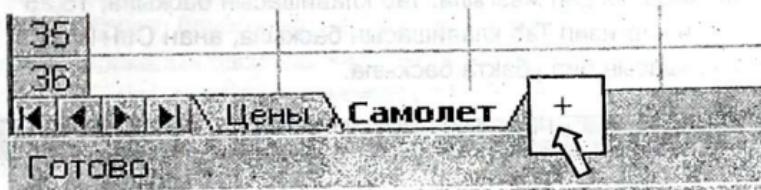
1. Жумушчу барагынын төмөнкү белүгүндөгү Самолет пунктунун көчүрмөсүн алыш үчүн чыкандын көрсөткүчүн Самолеттун сол

жак башына алып барып басқанда үч бұрчтүк пайда болот. Ал үч бурчтукту چыкандын көрсөткүчүн кое бербей жылдырып Самолёттун оң жағына алып келип Ctrl клавишасын басқанда үч бурчтуктун ичинде + пайда болот, Ctrl клавишасын баскан абалда карман тұрабыз, биринчи چыкандын кнопкасын кое беригиле, андан соң Ctrl клавишасын кое бергиле. Ошентип Самолёттун қөчүрмөсүн алдык.

2. Жумушчу барактын төмөнкү бөлүгүндөгү Самолет пунктунун сол жағын چыкандын көрсөткүчү менен басқыла, ошол убакта үч бурчтук пайда болот.

Үч бурчтукту چыкандын көрсөткүчү менен оң жакка карай жылдыргыла.

3. Ошол замат Ctrl клавиасын басқыла, басқанда + абалына өзгөрөт.

4. «+» белгиси пайда болғондан кийин چыкандын кнопкасын кое бересинер. Андан кийин Ctrl клавишасын кое бергиле. Самолет жумушчу барагынын қөчүрмөсүн аласыңыз.

5. Жаңы жумушчу баракты эки жолу басқыла ага Поезд дәп өзгөртүү киргизгиле.

Тизмени өзгөртүп түзүү

Маалыматтарды, таблицаларды өзгөртүп түзүү керек болсо, жумушчу барактын қөчүрмөсүн көчүрүп алғыла. Мисалы Самолет жумушчу барагын түзүү үчүн Поезд жумушчу барагынын қөчүрмөсүн алғыла.

1. D5 ячейкасына 122 санын киргизгиле, D6 ячейкасына 125ти киргизгиле.

2. D5:D6 областын бөлүп алып, автоматтық толтуруунун манипуляторун эки жолу басқыла.

3. B5 ячейкасын бөлүп алғыла, Shift клавишасын басып турор End жана ↓ клавишасын бирге басқыла андан кийин Shift клавишасын кое бергиле. (Shift + End жана ↓).

БИБЛИОТЕКА

Ошского государственного
университета

ИНВ №

902 878

- Бөлүнүп калган актاي ячейкага Поезд деп жазғыла Ctrl клавишасын басып туруп Enter ди баскыла.
- Кийинки мамычага өтүү үчүн→ клавишасын баскыла, Shift+end жана ↓ клавишаларын бир убакта баскыла.
- 22,5 киргизгиле жана Ctrl+Enter ди баскыла.
Эми бизге дагы бир Автомобилдин көчүрмөсү керек.
- Ctrl клавишасын басып туруп Поезд анын пунктунун оң жағына Автомобили деп жумушчу барагын түзгүлө.
- D5 ячейкасына 200, D6 ячейкасына 201 деп киргизгиле.
- D5:D6 ячейкаларын бөлүп алғыла, анан эки жолу автоматтык толтуруунун манипуляторун баскыла.
- B5 ячейкасын бөлүп алғыла, Shift+ → +End клавишаларын баскыла жана ↓ басып Shift клавишасын кө бергиле.
- Автомобили деп жазғыла. Tab клавишасын баскыла, 15,25 санын киргизип Tab клавишасын баскыла, анан Ctrl+D клавишасын бир убакта баскыла.

Предварительный просмотр					E
A	B	C	D	Всего	
1					44562,5
2					
3					
4	Дата	Продукт	Оптовая цена	Штук	Доход
5	13.03.98	Автомобили	\$ 15,25	200	\$ 3 050
6	16.03.98	Поезда	\$ 22,50	201	\$ 4 523
7	17.03.98	Поезда	\$ 22,50	202	\$ 4 545
8	18.03.98	Поезда	\$ 22,50	203	\$ 4 568

Бир канча жумушчу барактарды өзгөртүү

- Самолет пунктун баскыла. Анан Shift клавишасын басып туруп Автомобили барагынын пунктун баскыла.

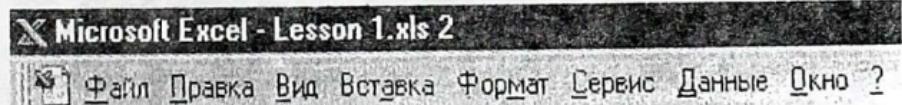
- Сол жактагы 1чи жолчодогу 1 санын баскыла, анан Ctrl клавишасын басып туруп 4 чу жолчодогу 4 санды баскыла.
- Денежный формат кнопкасын баскыла жана полужирный кнопкасын баскыла.

A	B	C	D	E
1			Всего	
2			\$	34 851
3				
4	Дата	Продукт	Оптовая цена	Штук
5	13.03.98	Самолеты	\$ 28,45	100 \$ 2 845
6	16.03.98	Самолеты	\$ 28,45	105 \$ 2 987

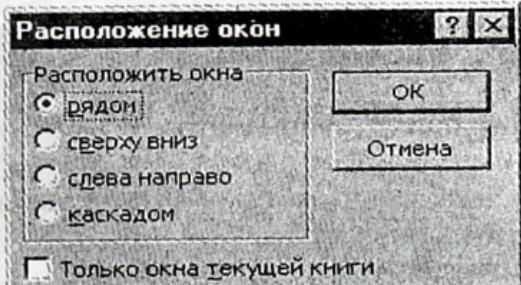
- Поезда жумушчу барагын баскыла.
- "D" тамгасын баскыла, Штук жолчосунун жогору жагындагы Формат разделителями кнопкасын бир жолу баскыла жана Уменьшить разрядности кнопкасын эки жолу баскыла.
- D1 ячейкасына Среднее деп киргизиле, D2 ячейкасына =СРЗНАЧ(ШТУК) деп киргизиле.
- Поезда жумушчу барагынын пунктуна чычкандын көрсөткүчүн алып келип оң кнопкасын баскыла жана контекстик менюдан Разгруппировать листы! командасын баскыла.
- Группа жолчосундагы терезедеги ат жөргөт жана Поезда жумушчу барагынын пунктү бөлүнүп калат.

Жаңы терезени түзүү

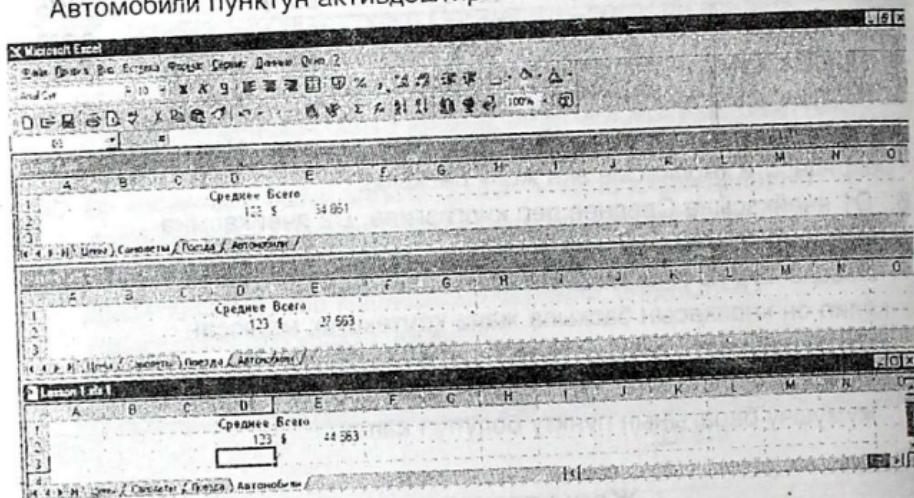
- Окно менюсундагы Новое командасын баскыла.

- Кайрадан Окно менюсундагы Новое камандасын баскыла. Терезенин заголовкасынын аты Lesson 3 болуп өзгөрт.
- Окно менюсундагы Расположить командасын баскыла. Расположение окон суроо-жооп терезесинен Сверху вниз опциясын тандап алып, OK кнопкасын баскыла.

4. Жогорку терезени баскыла жана Самолеты пунктун активдештиргиле. Ортоңку терезени баскыла, Поезд пунктун активдештиргиле. Акыркы терезени баскыла жана Автомобили пунктун активдештиргиле.

Терезелерди манипуляциялоо

1. Окон менюсундагы Расположить командасын баскыла. Слева направо опциясын тандагыла, Ок кнопкасын баскыла.
2. Автомобили терезесин баскыла, андан кийин Поезда терезесин баскыла, Самолет терезесин баскыла, Окон менюсундагы Расположить командасын баскыла жана Ок кнопкасын баскыла. Размещение окон суроо-жооп терезесинин акыркы орнотулган опциясын сактагыла.
3. Закрыть окно терезесин баскыла. Андан кийин калган терезенин өлчөөмүн чоңойткула жана жолчодогу заголовканы эки жолу баскыла.
4. Lesson 1 жумушчу китебин сактагыла.

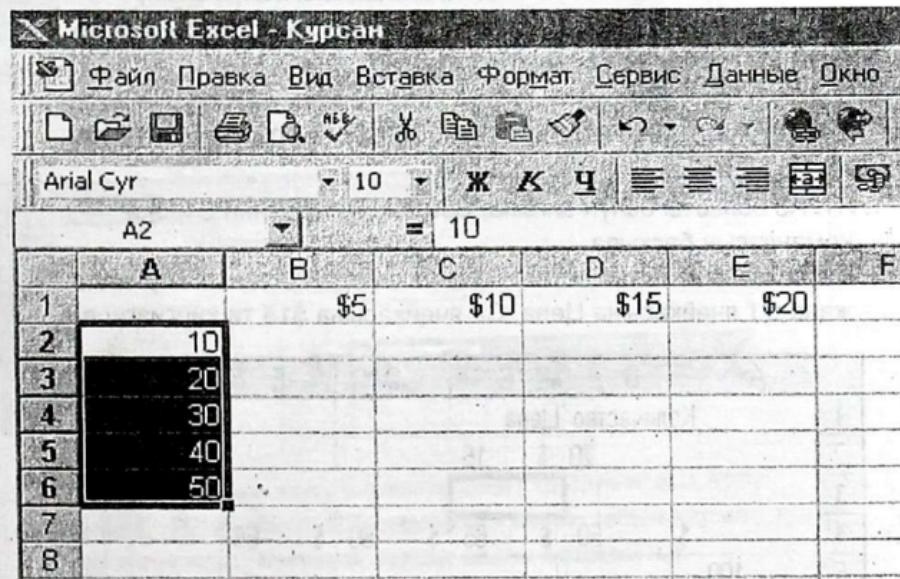
Формулалар менен иштөө.

1. Формула түзүү, пайдаланылуучу бөлүкчөлөрдүн адреси, башкы менюлар жана атапуучу областар.
2. Формулаларды текшерүү.

3. Атaluучу китеңтерди областтар боюнча башкаруу.
 Excelде киргендөн кийин эле, иштеп жаткан жумушчу китебин сакташыбыз керек.
1. Microsoft Excelди киргизүү. Файл менюсундагы Сохранить командасын баскыла, экранда суроо-жооп терезеси пайдаланып болот.
  2. Суроо-жооп терезенин Сохранение бөлүгүнөн Открыть кнопкасын баскыла, андан кийин Excel At Practice папкасын эки жолу баскыла.
  3. Имя файла жолуна Lesson2 киргизгиле, жумушчу китеңтин атын сактоо учун Сохранить кнопкасын баскыла.

Ячейканын адрестерин пайдалануу

1. Лис1 дин атын Адрес деп өзгөрткүлө, Lesson2 жумушчу барагынан башка жумушчу баракты алыш салгыла. Жумушчу баракты алыш таштоо үчүн пунктту чычкандын көрсөткүчү менен кнопканын он жагын баскыла жана Удалить командасын баскыла.
2. В1 ячейкасына \$5 киргизгиле, С1 ячейкасына \$10 киргизгиле.
3. В1:C1 областын бөлүп алыш автоматтык толтуруунун жардамы менен Е1 ячейкасына чейин чычкандын көрсөткүчүн жылдыргыла.
4. А2 ячейкасына 10ду киргизгипе, А3 ячейкасына 20 киргизгиле.
5. А2:А3 областын бөлүп алгыла, автоматтык толтуруунун жардамы менен төмөн карай А6 ячейкасына чейин жылдыргыла.

The screenshot shows a Microsoft Excel window titled "Microsoft Excel - Курсан". The menu bar includes "Файл", "Правка", "Вид", "Вставка", "Формат", "Сервис", "Данные", and "Окно". The toolbar contains various icons for file operations, cell selection, and data manipulation. The font is set to "Arial Cyr" and the font size to 10. The formula bar shows "A2" and "= 10". The table has columns labeled A, B, C, D, E, F and rows labeled 1 through 8. Cell A2 contains the value 10. Cells B2, C2, D2, and E2 also contain the value 10, indicating they are part of a selected range. Cell B3 contains 20, C3 contains 30, D3 contains 40, and E3 contains 50. Cells A3 through A8 are empty.

	A	B	C	D	E	F
1		\$5	\$10	\$15	\$20	
2	10					
3		20				
4		30				
5		40				
6		50				
7						
8						

Салыштырмалуу адрестерди пайдалануу

1. В1 ячейкасынын маанисин 50 санына өзгөрткүлө, А2 ячейкасынын маанисин 100 санына өзгөрткүлө.
2. С1ячейкасын бөлүп алып = белгисин киргизгиле, В1 ячейкасын баскыла жана +5 киргизгиле. Анан Enter клавишасын баскыла. Мына ошентип = В1+5 формуласын түздүк, С1 ячейкасынын мааниси \$55 болуп өзгөрдү.

	A	B	C	D	E	F
1	\$	50	=B1+5	\$	15	\$ 20
2		100				
3		20				
4		30				

3. С1 ячейкасын бөлүп алып, автоматтык толтуруунун манипуляторунун жардамы менен Е1 ячейкасына чейин жылдыргыла. D1 жана Е1 ячейкаларынын маанилери өсүү тартибинде 60, 65 сандары пайда болот.
4. D1ячейкасын бөлүп алгыла жана Строку формул таласынан формуланы көрөбүз =B1+5.
- 5 . А3 ячейкасына =A2+10 киргизгиле да аны бөлүп алып, автоматтык толтуруунун манипуляторунун жардамы менен А6 ячейкасына чейин жылдыргыла.

Формуладагы абсолюттук адрестерди пайдалануу

1. А1: А3 области бөлүп алгыла, Вставка менюсунан Строки командасын баскыла.
2. В1ячейкасына Количество, В2 ячейкасына 20 санын киргизгиле жана С1 ячейкасына Цена, С2 ячейкасына \$15 ти киргизгиле.

	A	B	C	D	E	F
1			Количество	Цена		
2			20	\$ 15		
3						
4	\$	50	\$ 55	\$	60	\$ 65
5		100				

3. C4 ячейкасын эки жолу баскыла, формадагы 5 санын эки жолу баскыла, C2 ячейкасын баскыла, C2 ячейкасындагы 5 тин маанисін өзгөртүү үчүн. Андан строка формулдун жанындағы Enter клопкасын баскыла.

	A	B	C	D	E
1		Количество	Цена		
2		20	\$ 15		
3					
4	\$ 50	=B4+C2	\$ 60	\$ 65	
5	100				

4. C4 ячейкасын бөлүп алғыла, автоматтық толтуруунун манипуляторун F4 ячейкасына чейин жылдырығыла.
 5. C4 ячейкасын эки жолу баскыла, C2 ячейкасының адресин эки жолу баскыла жана F4 клавишасын баскыла. Андан кийин Ввод клопкасын баскыла.

	A	B	C	D	E
1		Количество	Цена		
2		20	\$ 15		
3					
4	\$ 50	=B4+\$C\$2		\$ 65	
5	100				

6. C4 ячейкасын бөлүп алып автоматтық толтуруунун манипуляторунун жардамы менен F4 ячейкасына чейин жылдырығыла.

	A	B	C	D	E	F
1		Количество	Цена			
2		20	\$ 15			
3						
4	\$ 50	\$ 65	\$ 60	\$ 65		
5	100					

7. A6 ячейкасын эки жолу баскыла, анан 10 санын эки жолу баскыла, B2 ячейкасын баскыла. F4 клавишасын кармап туруп Enter клопкасын баскыла. Андан кийин автоматтық толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.

Формуладагы аралаш ссылкаларды пайдалануу

1. A5 жана B2 ячейкасынын маанисин 1ге өзгөрткүлө. B4 жана C2 ячейкасынын маанисин \$2ге өзгөркүлө.
2. B5 ячейкасына =B4*A5 формуласын киргизгиле жана Enter

A	B	C	D	E	F
1	Количество	Цена			
2		1 \$	2		
3					
4		\$ 2	\$ 4	\$ 6	\$ 8
5	1				
6	2				

клавишасын баскыла.

3. B5 ячейкасын бөлүп алгыла жана автоматтык толтуруунун манипуляторунун жардамы менен төмөн жакка карай B9 ячейкасына чейин жылдыргыла.
4. B5 ячейкасын эки жолу баскыла, андан кийин B4 жана A5 ячейкаларынын айланасында издеө жүргүзүлүп жатканынын көрсүнөр. D7 ячейкасын эки жолу баскандан кийин C6, B7 жана C7 ячейкалары өзүнчө жашыл сыйзык менен белгилендегин көрдүк жана Отмена кнопкасын баскыла.

A	B	C	D	E	F
1	Количество	Цена			
2		1 \$	2		
3					
4		\$ 2	\$ 4	\$ 6	\$ 8
5	1 \$	2 \$	8	\$ 48	\$ 384
6	2 \$	4 \$	32	=D5*C6	\$ 589 824
7	3 \$	12 \$	384	\$ 589 824	#####
8	4 \$	48 \$	18 432	#####	#####
9	5 \$	240	#####	#####	#####
10					

5. B5 ячейкасын эки жолу баскыла, формуладагы B4 адресин эки жолу баскыла жана F4 клавишасын эки жолу баскыла.

Адресинин ячейкасы B\$4 кө өзгөртөт.

A	B	C	D	E
1	Количество	Цена		
2		1 \$ 2		
3				
4	\$ 2	\$ 4 \$ 6		
5	=B4*A5	\$ 8 \$ 48		
6	2 \$ 4	\$ 32 \$ 1 536		

Формуладагы A5 адресин эки жолу баскыла, F4 клавишасын үч жолу баскыла, Ячейканын адреси \$A5 болуп өзгөрдү.

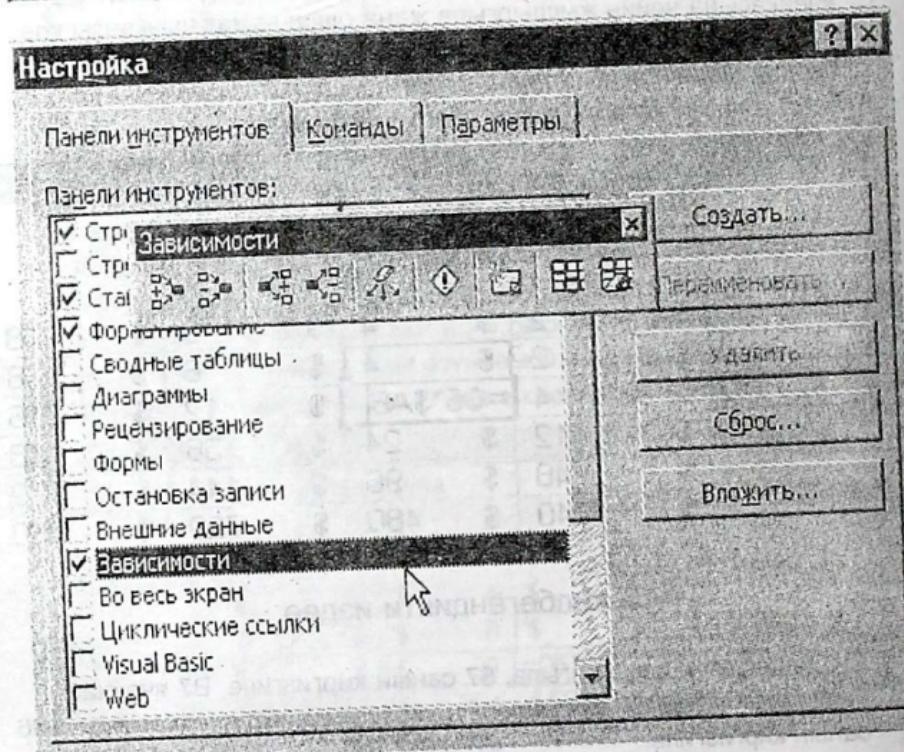
- Enter кнопкасын баскыла, автоматтык толтуруунун манипуляторунун жардамы менен B5 ячейкасынан төмөн карай B9 ячейкасына чейин жылдыргыла жана ошол замат чычканды көй бербей он жакка карай F9 ячейкасына чейин жылдыргыла. Эми бардык маанилеребиз туура болот.
- Таблицанын каалаган жерин эки жолу баскыла.

A	B	C	D	E
1	Количество	Цена		
	1 \$ 2			
	\$ 2	\$ 4 \$ 6 \$ 8		
1	\$ 2	\$ 4 \$ 6 \$ 8		
2	\$ 4	=C5*\$A6 \$ 12 \$ 16		
3	\$ 12	\$ 24 \$ 36 \$ 48		
4	\$ 48	\$ 96 \$ 144 \$ 192		
5	\$ 240	\$ 480 \$ 720 \$ 960		

Туура келбегендикти издеө

- D4 ячейкасын бөлүп алгыла, \$7 санын киргизгиле, B7 ячейкасын бөлүп алып =B\$6*\$A формуласын киргизгиле, E8 ячейкасына \$36 санын киргизгиле.
- Инструменттин панелинин каалаган жерине чычкандын он жак кнопкасын баскыла, контексттик менюдан Настройканы баскыла. Настройка суроо-жооп терезесинен Панели инструментов пунктун баскыла, андан кийин Зависимости командасын активдүү кылып алгыла, андан кийин Закрыть кнопкасын баскыла.

A	B	C	D	E
1	Количество	Цена		
2	1	\$ 2		
3		\$ 2	\$ 4	\$ 7
4	\$ 1	\$ 2	\$ 4	\$ 7
5	\$ 2	\$ 4	\$ 8	\$ 14
6	\$ 3	\$ 12	\$ 12	\$ 21
7	\$ 4	\$ 8	\$ 16	\$ 28
8	\$ 5	\$ 10	\$ 20	\$ 35
9				\$ 45
10				

3. A5 ячейкасын бөлүп алғыла, инструменттин Зависимости панелинен Зависимые ячейки кнопкасын баскыла.

A	B	C	D	E	F
1	Количество	1	Зависимости		x
2			↓	↙	↖
3			↑	↘	↗
4		\$2	\$4	\$7	\$9
5	1	\$2	\$4	\$7	\$9
6	2	\$4	\$8	\$14	\$18
7	3	\$12	\$12	\$21	\$27
8	4	\$8	\$16	\$28	\$36
9	5	\$10	\$20	\$35	\$45

4. Зависимые ячейки кнопкасын 5-жолу баскыла качан сигнал угулганга чейин.

A	B	C	D	E	F
1	Количество	1	Зависимости		x
2			↓	↙	↖
3			↑	↘	↗
4	\$	2	4	7	9
5	1	2	4	7	9
6	2	1	0	14	18
7	3	12	12	21	27
8	4	8	16	28	36
9	5	10	20	35	45

5. Инструменттеги Зависимости панелинен Убрать все стрелки кнопкасын баскыла, андан кийин инструменттин Зависимости панелинен Закрыть кнопкасын баскыла.
6. Кандайдыр бир ячейканы бөлүп алгыла, Ctrl+G клавишасын баскыла, Переход суроо-жооп терезеси көрүнөт. Выделить кнопкасын баскыла, Выделение группы ячеек суроо-жооп-терезеси пайда болот. Константы опциясын тандап алгыла жана Ок кнопкасын баскыла.

A	B	C	D	E	F	G
1	Количество	Цена				
2	1	\$	2			
3						
4	\$	2	\$	4	\$	7
5	1	\$	2	\$	4	\$
6	2	\$				
7	3	\$				
8	4	\$				
9	5	\$				
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						

Выделение группы ячеек

Выделить

- приминания
- константы
- формулы
- числа
- текст
- логические
- ошибки
- пустые ячейки
- текущую область
- текущий массив
- объекты

- отличия по строкам
- отлична по столбцам
- влияющие ячейки
- зависиные ячейки
- только неопределенные
- на всех уровнях
- последнюю ячейку
- только видимые ячейки
- условные форматы
- проверка данных
- вложенные
- вспомогательные

OK

Отмена

7. B5:E9 области бөлүп алғыла. Бардык ячейкалар үчүн бир формуланы пайдаланабыз. Ctrl+G клавишаларын баскыла, Выделить кнопкасын баскыла. Выделение группы ячеек суроожооп терезесинен Отличия по столбцам опциясын тандап алғыла жана Ок кнопкасын баскыла.

A	B	C	D	E
1	Количество	Цена		
2		1 \$	2	
3				
4	\$	2	\$	7
5	1	\$	2	\$
6	2	\$	4	\$
7	3	\$	12	\$
8	4	\$	8	\$

8. C4 ячейкасындагы формуланы көчүрүп алғыла жана D4 ячейкасына койгула. B5 ячейкасындагы формуланы көчүрүп алып B7 жана E8 ячейкаларына койгула. Аткарып бүткөндөн кийин Lesson2 жумушчу китебин сактагыла.

Жумушчу барактагы заголовкаларды толуктоо

- Ctrl клавишасын басып туруп Адрес пунктун оң жака карай жылдырып дубликат түзгүлө. Түзүлгөн дубликатын атын Заголовки деп койгула.
- Заголовки жумушчу баракчасынан A4 ячейкасын бөлүп алгыла. Вставка менюсундагы Строки командасын баскыла. Кайрадан дагы бир жолу Вставка менюсун басып Столбцы командасын баскыла.
- C4 ячейкасына Цена1 деп киргизгиле, андан кийин автоматтык толтуруунун жардамы менен Е4 ячейкасына чейин жылдыргыла. А6 ячейкасына Кол1 деп киргизгиле. Андан кийин автоматтык толтуруунун манипляторунун жардамы менен төмөн карай A10 го чейин жылдырып келгиле.
- B2 ячейкасына Увеличение киргизгиле, B5 ячейкасына План киргизгиле.

A	B	C	D	E	F
1		Количество	Цена		
2	Увеличение		1 \$ 2		
3					
4		Цена1	Цена2	Цена3	Цена4
5	План	\$ 2	\$ 4	\$ 6	\$ 8
6	Кол1	1 \$	2 \$	4 \$	6 \$
7	Кол2	2 \$	4 \$	8 \$	12 \$

Салыштырмалуу адрестер үчүн заголовкаларды пайдалануу

- D5 ячейкасын эки жолу баскыла, формуладагы C5 тин адресин эки жолу баскыла, C5 ти Цена деп өзгөрткүлө жана Enter кнопкасын баскыла.

A	B	C	D	E	F
1		Количество	Цена		
2	Увеличение		1 \$ 2		
3					
4		Цена1	Цена2	Цена3	Цена4
5	План	\$ 2	Цена1+\$D\$2	\$	8

2. F5 ячейкасының оң жағын автоматтық толтуруунун манипуляторун сол жакка карай жылдырып Е5 ячейкасын баскыла.
3. В6 ячейкасының адресин Кол1 деп өзгөрткүлө автоматтық толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла, себеби мамыча формула менен толтурулсун. Андан В9 ячейкасын бөлүп алғыла да көчүрүлгөн формуланы көрүшүүчүн.

Абсолюттук адрестер үчүн заголовкаларды пайдалануу

1.D5 ячейкасын эки жолу баскыла. \$D\$2 ссылкасын Цена деп өзгөрткүлө, пробел киргизгиле жана Увеличение деп киргизгиле. Андан кийин Ввод кнопкасын баскыла. Экранда төмөнкүдөй көрүнүш пайда болот.

	A	B	C	D	E	F	G
1			Количество	Цена			
2		Увеличение		1	\$2		
3							
4			Цена1	Цена2	Цена3	Цена4	
5		План		\$2 = Цена1 + Цена Увеличение			
6	Кол1		1	\$2	\$4	\$6	\$8
7							

2. D5 ячейкасының оң жактагы көзөнөгүнөн автоматтық толтуруунун манипуляторунун жардамы менен F5 ячейкасына чейин жылдыргыла, андан кийин чычканды кое бербей туруп F10 ячейкасына чейин алып келип кое бергиле. Экранда #ИМЯ ? мааниси пайда болот.

	A	B	C	D	E	F	G
1			Количество	Цена			
2		Увеличение		1	\$2		
3							
4			Цена1	Цена2	Цена3	Цена4	
5		План		\$2	\$4 #ИМЯ?	#ИМЯ?	
6	Кол1		1	\$2	\$4 #ИМЯ?	#ИМЯ?	
7							

3..D5 ячейкасын эки жолу баскыла. Формуладагы Цена ны эки жолу баскыла, бөлүнүп алынган Цена жана Увеличение оң жакка карай жылдыргыла жана F4 клавищасын бир жолу баскыла. Егер клавиши баскыла жана ав томаттык

толтуруунун жардамы менен оң жакка карай F5ке чейин жылдыргыла.

4. В7 ячейкасын бөлүп атып эки жолу баскыла. \$C \$2 адресин \$Количество \$Увеличение деп өзгөрткүлө жана Enter клопкасын баскыла. Төмөн жактагы А10 ячейкасын формула менен толтургула.

Формула =B6+\$C\$2 же формула =Кол1+\$Количество \$Увеличение өзүнөр чекиле кайсыл формуланы пайдалана турганындарды.

Аралаш адрестер үчүн заголовкаларды пайдалануу

1.С6 ячейкасына =Цена1 План*Кол1 План формуласын киргизгиле жана Enter клавишиасын баскыла. Андан кийин Поиск областей рамкасын көрүш үчүн ячайканы эки жолу баскыла.

The screenshot shows a Microsoft Excel window titled "Microsoft Excel - Курсан". The menu bar includes "Файл", "Правка", "Вид", "Вставка", "Формат", "Сервис", "Данные", and "Окно". The toolbar has various icons for file operations. The formula bar displays the formula =Цена1 План*Кол1 План. The table has columns labeled A through G and rows labeled 1 through 8. Row 1 contains "Количество" and "Цена". Row 2 contains "Увеличение" and "1" with a value of "\$2". Row 4 contains "План" and four columns labeled "Цена1", "Цена2", "Цена3", and "Цена4". Row 6 contains "Кол1" and a formula cell with the value "1=Цена1 План*Кол1 План". Row 7 contains "Кол2" and values "2", "4", "8", and "16". Row 8 is empty.

A	B	C	D	E	F	G
1		Количество	Цена			
2	Увеличение	1	\$2			
4	План	Цена1	Цена2	Цена3	Цена4	
5		\$2	\$4	\$8	\$16	
6	Кол1	1=Цена1 План*Кол1 План				
7	Кол2	2	\$4	\$8	\$12	\$16
8						

3.С6 ячейкасында формуланы өзгөртүү улантылып жатат, Цена1 План бөлүп алгыла жана F4 клавишиасын эки жолу баскыла.

The screenshot shows a Microsoft Excel window with a table. The table has columns labeled A through G and rows labeled 1 through 8. Row 1 contains "Количество" and "Цена". Row 2 contains "Увеличение" and "1" with a value of "\$2". Row 4 contains "План" and four columns labeled "Цена1", "Цена2", "Цена3", and "Цена4". Row 6 contains "Кол1" and a formula cell with the value "1=Цена1 \$План*Кол1 План". Row 7 contains "Кол2" and values "2", "4", "8", and "16". Row 8 is empty.

A	B	C	D	E	F	G
1		Количество	Цена			
2	Увеличение	1	\$2			
4	План	Цена1	Цена2	Цена3	Цена4	
5		\$2	\$4	\$8	\$16	
6	Кол1	1=Цена1 \$План*Кол1 План				
7	Кол2	2	\$4	\$8	\$12	\$16
8						

3. Кол1 План белуп алгыла жана F4 клавишиасын үч жолу баскыла.

1.Enter кнөпкәсін басқыла, бардык обласка формуланы киргизүү үчүн, автоматтык толтуруунун манипуляторун пайдаланғыла жана Lesson2 жумушчу китебине сактагыла.

Абсолюттук аттарды пайдалануу

- 1.Ctrl клавишиасын басып туруп Адрес жумупичу барагындагы пунктун оң жакка карай жылдырып көчүрмөсүн алғыла. Андан кийин алынган жаңы көчүрмөнүн атын Имена деп белгилегилем.
- 2.Имена жумушчу барагынан В2 ячейкасын бөлүп алғыла. Имя талаасына ДобКол деп адресин алмаштыргыла жана Enter клавишиасын басқыла.

The screenshot shows a Microsoft Excel window titled "Microsoft Excel - Lesson1". The menu bar includes "Файл", "Правка", "Вид", "Вставка", "Формат", "Сервис", and "Данные". The toolbar below has icons for file operations, print, and other functions. The formula bar shows "Arial Cyr" font, size 10, and a formula $=1$. The table below has columns labeled "Имя", "В", "С", "D", and "E". Row 1 contains "Количество" and "Цена". Row 2 has values "1" and "\$2". Row 3 is empty. Row 4 is empty. The address bar shows "B2".

	B2	= 1	D	E
	Имя	В	С	
1		Количество	Цена	
2		1	\$2	
3				
4				

3. В10 ячейкасын бөлүп алғыла, Имя жолчосунун стрелкасын басқыла. Тизмендөн ДобКол ду тандап алғыла.
4. А6 ячейкасын эки жолу басқыла, формуладагы \$B\$2 адресин эки жолу басқыла, В2 ячейкасын эки жолу басқыла. Андан кийин Enter кнөпкәсін басқыла.
5. А6 ячейкасын автоматтык толтуруунун манипулятору менен эки жолу басқыла, А8 ячейкасын бөлүп алғыла, Себеби формуланы көрүү үчүн.
6. В1 ячейкасына ДобКол, С1 ячейкасына ДобЦена деп өзгөрткүлө.
7. В1:C2 областы бөлүп алғыла. Выставка менюсунан Имя ны көрсөткүлө, анан Создат командасын басқыла.
8. Ок кнөпкәсін басқыла. В2 ячейкасынан ДобКол койгула, С2 ячейкасына ДобЦена деп ат койгула.
9. С4 ячейкасындагы формуланы =B4+ДобЦена деп өзгөрткүлө. Андан кийин D4 жана Е4 ячейкаларына формуланы көчүргүлө.

Arial Cyr 10 % , 0,00

	B1		С
1	ДобКол	ДобЦена	
2	\$	2	4
3	1	\$	4
4	\$	2	4
5	2	\$	8
6	\$	4	
7			

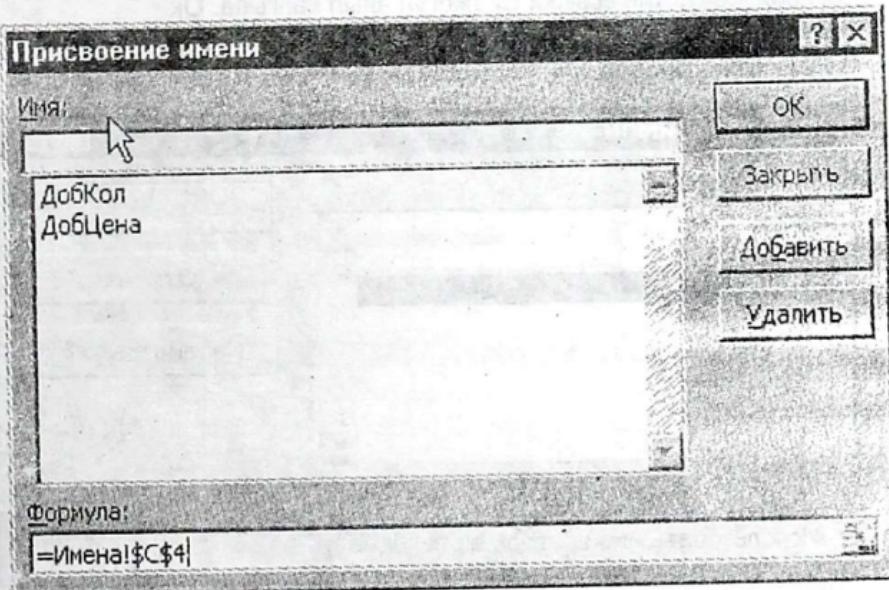
Создать имена

По тексту
 в строке выше
 в столбце слева
 в строке право
 в столбце справа

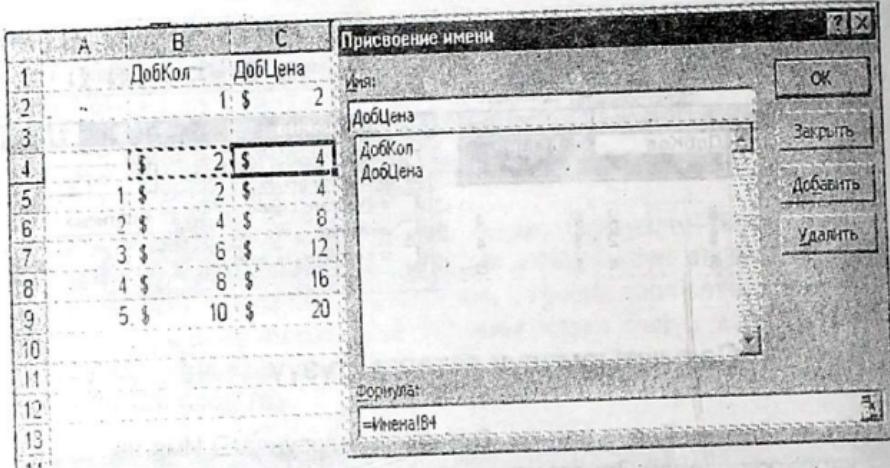
OK Отмена

Салыштырмалуу аттарды түзүү

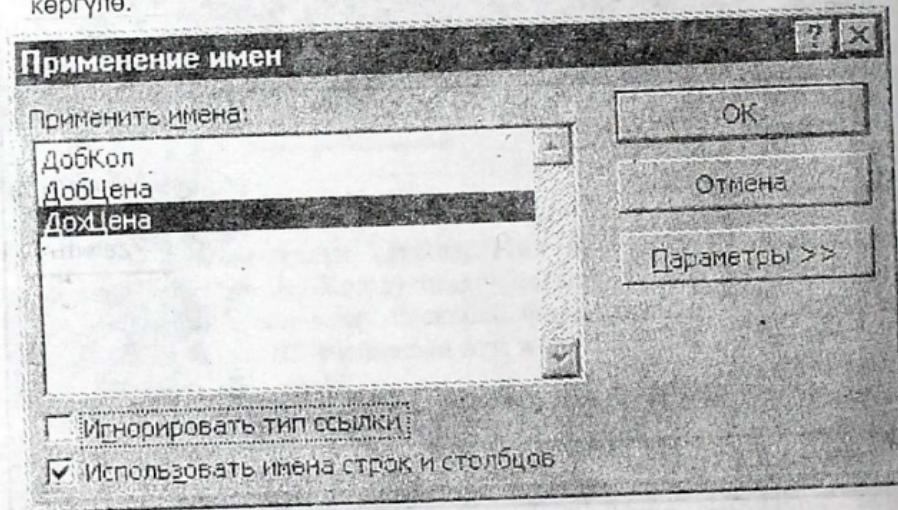
- С4 ячейкасын бөлүп алгыла. Вставка менюсундагы Имя ны көрсөткүлө, анан Присвоить командасын баскыла.

- Имя талаасына жаңы ат катарында ДохЦена ны киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.
- Формула таалаасындагы адрестин ячейкасынан кийинки боштукуту баскыла.
- Жумушчу барактагы В4 ячейкасын баскыла.
- F4 клавишасын үч жолу баскыла.
- Ок кнопкасын баскыла, суроо-жооп терезесин жабуу үчүн.
- Вставка менюсунан Имя ны көрсөткүлө, анан Применить кнопкасын баскыла.

8. Игнорировать тип ссылки флагогун алып салғыла. Ок кнопкасын баскыла, C4, B4 жана F4 ячейкасындагы формуланы көргүлө.

Аттар боюнча аралаш ссылкаларды түзүү

1. B4:E4 области белүп алгыла. Имя талаасын баскыла да Цена деп киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.
2. A5:A9 области белүп алгыла. Имя талаасын баскыла
Количество деп киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.
3. A4 ячейкасын белүп алгыла, Вставка менюсунан Имя ны көрсөтүлө жана Применить кнопкасын баскыла

- Применить Имена тизмесиндеи Цена жолчосун баскыла.
- Игнорировать тип ссылки флажогун орнотулган түрдө койгула жана ОК кнопкасын баскыла.

Аталган областарды көнөйтүү

- Е мамычасынын заголовкасын баскыла жана автоматтык толтуруунун жардамы мөнен оң жакка карай F мамычасына чейин жылдыргыла.

A	B	C	D	E	F
1	ДобКол	ДобЦена			
2		1	\$2		
3					
4		\$2	\$4	\$6	\$8 \$10
5	1	\$2	\$4	\$6	\$8 #ЗНАЧ!
6	2	\$4	\$8	\$12	\$16 #ЗНАЧ!

- D7 ячейкасын эки жолу баскыла, обласынын айланасындағы рамканы карагыла Поиск областей функциясы чагылдырылған жана ESC клавиашын баскыла. Андан кийин F5 ячейкасын эки жолу баскыла жана кайрадан дагы кайталагыла.

A	B	C	D	E	F	G
1	ДобКол	ДобЦена				
2		1 \$ 2				
3						
4	\$ 2	\$ 4	\$ 6	\$ 8	\$ 10	
5	1 \$ 2	\$ 4	\$ 6		=Цена*Количество	
6	2 \$ 4	\$ 8	\$ 12	\$ 16	#ЗНАЧ!	
7	3 \$ 6	\$ 12	\$ 18	\$ 24	#ЗНАЧ!	

- Вставка менюсунан Имя ны көрсөткүле, андан кийин · Присвоить командасын баскыла. Имена тизмесинен Количествоң белуп алагыла жана Удалить кнопкасын баскыла. Андан кийин Цена ны белуп алгыла жана Удалить кнопкасын баскыла. Ок кнопкасын баскыла, себеби суроо-жооп терезесин жабуу үчүн.
- A1 ячейкасындагы А заголовкасын баскыла, Имя талаасын баскыла, Количество деп киргизгиле, андан кийин Enter клавиашын баскыла.

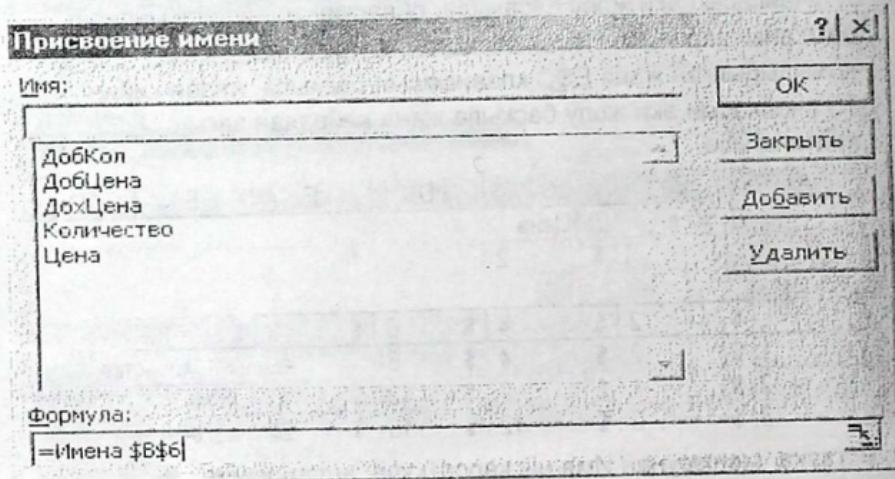
1. 4чү жолчонун сол жағындағы 4чү заголовканды басқыла. Имя талаасын басқыла. Цена дең киризгите, андан кийин Enter клавишасын басқыла.

Жумушчу китептеги кон аттарды тұзуу

1. Ctrl клавишасын кармап туруп Имена жумушчу барагынын пунктун он жакка карай жылдырыгыла. Жаңы жумушчу барактын атын Альтернатива деген аты бергиле.
2. Альтернатива жумушчу барагындағы ДобКодун маанисін 1 дең 10 го чейин өзгөрткүлө.
3. Имена жумушчу барагын активдүү кылғыла, ДобКодун маанисін 1 жана 2 дең өзгөрткүлө.

Локкалдық аттарды алыш таштоо

1. Имена жумушчу барагын бөлүп алғыла. Вставка менюсундағы Имя ны көрсөткүлө, андан кийин Присвоить командасын басқыла.

2. Закрыть кнопкасын басқыла, Альтернатива жумушчу барагын активдүү кылғыпа. Вставка менюсундағы Имяны көрсөткүлө, Присвоить командасын басқыла.

Присвоение имени

Имя:

OK

Закрыть

ДобКол
ДобЦена
ДохЦена
Количество
Цена

Альтернатива
Альтернатива
Альтернатива
Альтернатива
Альтернатива

Добавить
Удалить

Формула:

=Альтернатива!\$A\$5

3. ДобКол бөлүп алғыла, Удалить кнопкасын баскыла жана
Закрыть кнопкасын баскыла.

Присвоение имени

Имя:

OK

Закрыть
Добавить
Удалить

ДобКол
ДобЦена
ДохЦена
Количество
Цена

Альтернатива
Альтернатива
Альтернатива
Альтернатива
Альтернатива

Формула:

4. Альтернатива жумушчу барагынан В2 ячейкасын белүп
алғыла. Вставка менюсунан Имя ны көрсөткүлө, андан кийин
Присвоить командасын баскыла. Имя талаасына
Альтернатива!ДобКол ду киргизгиле жана Ok кнопкасын
баскыла.
5. Lesson2 жумушчу китебин жапкыла жана сактагыла.

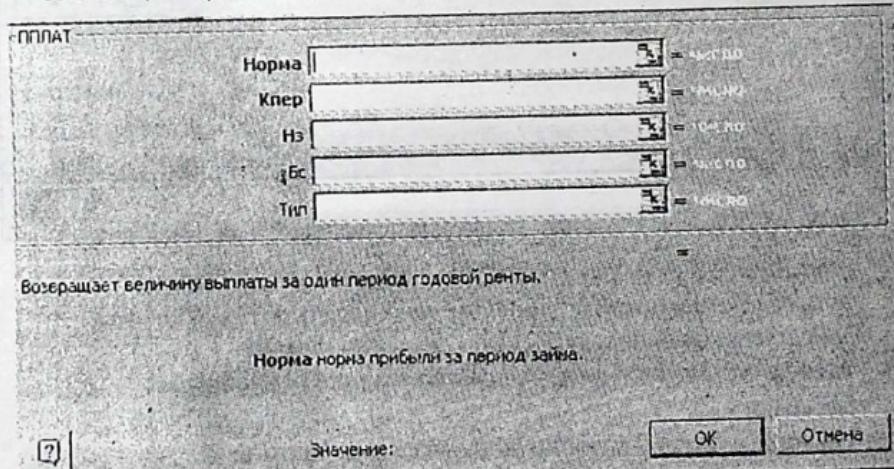
Сарамжалдоонун чоңдугун эсептөө

	A	B	C
1			
2	Кредит	\$ 140 000	
3	Последний	\$ (10 000)	
4	Процент	8.50%	
5	Срок	5,00	
6	Простой		

1. В6 ячейканы бөлүп алып, формуланын панелинен Изменить формулу кнопкасын баскыла.
2. Функциясынын тизмесинин жаңындагы стрелканы баскыла, андан кийин ПЛАТ ты баскыла.
3. Палитра формулун каалаган жерине басабыз, жумушчу

4. Норма талаасына 8,5/12 киргизгиле жана Таб клавишасын баскыла, Кпер талаасына өтүү үчүн.

- Клер талаасына Срок*12 киргизгиле жана Таб клавишасын баскыла кийинки Н3 талаасына өтүү үчүн.
- Н3 талаасына Кредит деп киргизгиле, жана Таб клавишасын баскыла.
- Бс (FV) талаасына Последний платеж деп киргизгиле жана Ок кнопкасын баскыла.

ПЛАТ

Норма	8,5% / 12	= 0,007083333
Клер	Срок * 12	= 60
Н3	Кредит	= 140000
Бс	Последний платеж	= -10000
Тип		=
		= -2737,982406

Возращает величину выплаты за один период годовой ренты.

Норма норма прибыли за период займа.

Значение: -2737,982406

Формулалардын жыйынтыгын кантит өзгөртүүгө болот

- В6 ячейкасын бөлүп алгыла.
- Сервис менюсундагы Подбор параметра командасын баскыла.
- Значение талаасына -2500 киргизгиле.
- Изменяя значение ячейки талаасына В3 киргизгиле жана Ок кнопкасын баскыла

1	Кредит	\$ 140 000	месяц	начало	интерес
2	Последний	\$ 27 716			
3	Процент	8,50%	Результат подбора параметра		
4	Срок	5,00	Подбор параметра для ячейки В6.		
5	Платеж	-\$2 500	Решение найдено.		
6			Подбираемое значение:	-2500	<input type="button" value="OK"/>
7			Текущее значение:	-\$2 500	<input type="button" value="Отмена"/>
8					<input type="button" value="ЦБ"/>
9					<input type="button" value="Пара"/>
10					

Амортизациялык төлөө үчүн графикті түзүү

1. В6 ячейкасын бөлүп алғыла, заголовкага Заем деп киргизиле.
2. F2 ячейкасына =Заем Кредит
клавишасын баскыла.

F2   = =Заем Кредит

	A	B	C	D	E	F	G
	Заем				Месяц	Начало	Интерес
1	Заем					апр.98	\$ 140 000
2	Кредит	\$ 140 000					
3	Последний	-\$ 27 716				май.98	

3. G2 ячейкасына = Начало*(заем \$ норма / 12) киргизиле жана Enter клавишасын баскыла.
4. H2 ячейкасына = -Заем \$ Платеж-Доход деп киргизиле Enter клавишасын баскыла.
5. I2 ячейкасына =Начало-Оsn_сумма формуласын киргизиле жана Enter клавишасын баскыла.
6. F3 ячейкасына =апр. 98 конец формуласын киргизиле жана Enter клавишасын баскыла.

F3   = =01.04.1998 Конец

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
	Заем				Месяц	Начало	Доход	Осн Сумма	Конец
1	Заем								
2	Кредит	\$ 140 000				апр.98	\$ 140 000	\$ 992	\$ 1 508 \$ 138 492
3	Последний	-\$ 27 716				май.98	\$ 138 492		

7. F3 ячейкасын бөлүп алғыла, автоматтық толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.
8. G2 : I2 областы бөлүп алғыла жана автоматтық толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.
9. E2 ячейкасын бөлүп алғыла жана границанын төмөн жагындағы ячейканы эки жолу баскыла.

59	янв.03	\$ 34 530	\$ 245	\$ 2 255	\$ 32 275
60	фев.03	\$ 32 275	\$ 229	\$ 2 271	\$ 30 003
61	мар.03	\$ 30 003	\$ 213	\$ 2 287	\$ 27 716
62					

Айдын аяғындагы маанилерди эсептөө

1. Заем жумушчу барагының J1 ячейкасының заголовкасына Дата_ плат деп жазыла.
2. J2 ячейкасын белүп алғыла, Изменить формула кнопкасын баскыла, функцияның тизмесинин жаңындагы төмөн караган стрелканы баскыла да Другие функции ни тандап алғыла жана баскыла.
3. Мастер функций суроо-жооп терезесинде Категория тизмесинен Дата и время функциясын белүп алғыла, Функция тизмесинен Датаны белүп алғыла жана Ok кнопкасын баскыла.
4. Год аргументине 1900 ду киргизгиле, Месяц аргументине 12 киргизгиле, День аргументине 31 киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.

ДАТА

Год	1900	= 1900
Месяц	12	= 12
День	31	= 31

= 366

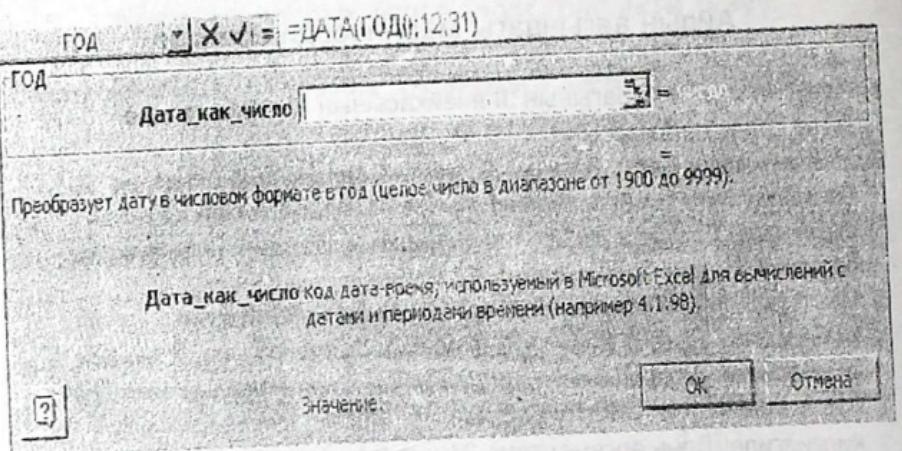
Возращает дату в числовом формате Microsoft Excel для заданной даты.

День - число в диапазоне от 1 до 31, представляющее номер дня в месяце.

Значение: 31.12.00

OK   Отмена

5. Год талаасындагы 1900 санын эки жолу баскыла.
Функциялардың тизмесинин жаңындагы стрелканы баскыла ал тизмеден Другие функции белүп алғыла. Функция тизмесинен Год ду белүп алғыла жана Ok кнопкасын баскыла.

6. Дата_как_число талаасына Месяц деп киргизиле, Ок кнопкасын баскыла.
7. Месяц талаасындагы 12 санын еки жолу чычкандын көрсөткүчү менен баскыла, функциянын тизмесинин жаңындагы стрелкани баскыла, тизмеги Другие функции бөлүп алғыла жана Ок кнопкасын баскыла.
8. Дата_как_число талаасына Месяц деп киргизиле, кайрадан формуланын талаасынын баш жерин баскыла.
9. День талаасына 31 санын 0 ге өзгөрткүлө жана Ок кнопкасын баскыла.

	E	F	G	H	I	J
1	Месяц	Начало	Доход	Осн_сумма	Конец	Дата плат
2	апр.98	\$ 140 000	\$ 992	\$ 1 508	\$ 138 492	31.03.98
3	май.98	\$ 138 492	\$ 981	\$ 1 519	\$ 136 973	30.04.98

10. J2 ячейкасынын төмөн жагын автоматтык толтуруунун манипуляторун еки жолу баскыла жана Lesson3 жумушчу китебин сактагыла.

	E	F	G	H	I	J
1	Месяц	Начало	Доход	Осн_сумма	Конец	Дата плат
2	апр.98	\$ 140 000	\$ 992	\$ 1 508	\$ 138 492	31.03.98
3	май.98	\$ 138 492	\$ 981	\$ 1 519	\$ 136 973	30.04.98
4	июн.98	\$ 136 973	\$ 970	\$ 1 530	\$ 135 443	31.05.98
5	июл.98	\$ 135 443	\$ 959	\$ 1 541	\$ 133 902	30.06.98
6	авг.98	\$ 133 902	\$ 948	\$ 1 552	\$ 132 351	31.07.98

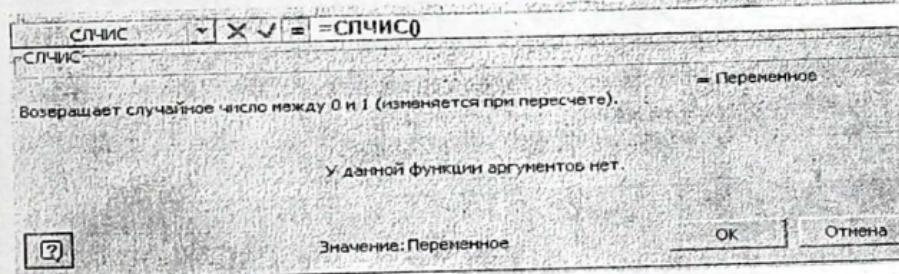
Каалаган маанилердин группасын көйтп түзүүгө болот

Lesson3 жумушчу китебинин маанилеринин негизинде каалаган маанилердин группасын түзгүлө.

1. Скидки жумушчу барагын активдүү күлүп алгыла жана В2 ячейкасын бөлүп алгыла.

A	B	C	D	E	F
1	Контракт	Вложения	Скидка	Уровень	Скидка
2	C5001			\$ -	0%
3	C5004			\$ 10 000	1%
4	C5011			\$ 20 000	2%
5	C5015			\$ 40 000	3%
6	C5017			\$ 80 000	5%
7	C5028				

2. Изменить формул кнопкасын баскыла, функциянын тизмесинин жанындагы стрелканы баскыла жана тизмедин Другие функции пунктун бөлүп алгыла. Категория тизмесинен Математические бөлүп алгыла, Функция тизмесинен СЛЧИС ти бөлүп алгыла жана Ок кнопкасын баскыла.

3. Формула жолчосундагы функциянын жанындагы скобкадан кийин баскыла, *100000 киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла. Андан кийин автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.

4. В2 ячейкасын эки жолу баскыла. Формуланын баарын бөлүп алгыла, инструменттин Стандарттык панелдеги Вырезать клавишасын баскыла.

5. Функциянын тизмесинин жанындагы стрелканы баскыла жана Другие функции пунктун бөлүп алгыла. Категория тизмесинен Математические бөлүп алгыла, Функция тизмесинен ОКРУГЛ бөлүп алгыла жана ОК клавишасын баскыла.

ОКРУГЛ ▼ X ✓ = =СЛЧИС() + ОКРУГЛ(СЛЧИС() * 100000; -3)

ОКРУГЛ

Число [СЛЧИС() * 100000]	<input type="text"/> = Переменное
Количество_цифр [-3]	<input type="text"/> = -3
= Переменное	

Округляет число до указанного количества десятичных разрядов.

Количество_цифр количество десятичных разрядов, до которого нужно округлить число. Отрицательные числа округляются к левому краю, целые до ближайшего целого.

Значение: Переменное

OK

Отмена

6. Количество_Цифр талаасына -3 киргизиле, Ок кнопкасын баскыла жана автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.
7. В2 ячейкасын эки жолу баскыла, формуланын текстиндеги 100000 ди жана үтүрдү баскыла. (5 киргизиле жана акыркы жабылган скобканы баскыла. *5 киргизиле жана Enter кнопкасын баскыла андан кийин автоматтык толтуруунун манипуляторун баскыла.

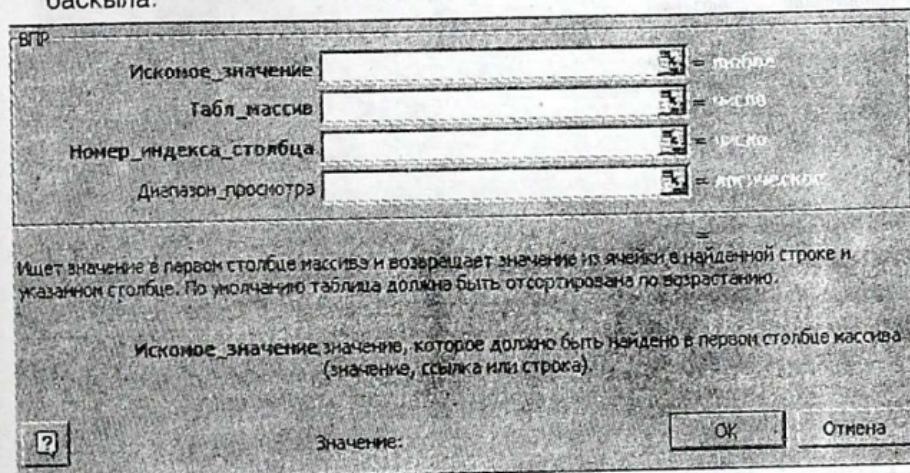
B2 ▼ = =ОКРУГЛ(СЛЧИС() * 100000 / 5; -3) * 5

A	B	C	D	E	F
1	Контракт	Обязательст	Скидка	Уровень	Скидка
2	C5001	\$ 85 000,00		\$	0%
3	C5004	\$ 55 000,00		\$ 10 000	1%
4	C5011	\$ 95 000,00		\$ 20 000	2%
5	C5015	\$ 85 000,00		\$ 40 000	3%
6	C5017	\$ 20 000,00		\$ 80 000	5%

8. В мамышасын бөлүп алғыла, В заголовкасын баскыла жана Уменьшить разрядность кнопкасын эки жолу баскыла.
9. F9 клавишасын баскыла.

Каралған таблицадагы маанилердин областын табуу

- E1 ячейкасын бөлүп алғыла, бардык таблицалар бөлүнүп алынышы үчүн Ctrl+shift+* клавиашасын баскыла. Имя талаасын баскыла, Торг. Скидки киргизгиле жана Enter клавиашасын баскыла.
- C2 ячейкасын бөлүп алғыла, Изменить формулу кнопкасын баскыла, функциялардын тизмесинин жаңындагы стрелканы басабыз жана Другие функции пунктун бөлүп алғыла. Категории тизмесинен Ссылки и массивы бөлүп алғыла, Функция тизмесинен ВПР бөлүп алғыла жана OK кнопкасын баскыла.

- Искомое_значение талаасына Вложения киргизгиле.
- Табл_массив талаасына Торг.Скидки киргизгиле.
- Номер_индекса_столбца талаасына 2 ни киргизгиле.
- OK кнопкасын баскыла жана автоматтык толтуруунун манипуляторун баскыла.

	C2	=	=ВПР(Вложения;Торг.Скидки;2)		
A	B	C	D	E	F
1	Контракт	Вложени:	Скидка	Уровень	Скидка
2	C5001	\$ 5 000	0%	\$	0%
3	C5002	\$ 10 000	1%	\$ 10 000	1%
4	C5011	\$ 95 000	5%	\$ 20 000	2%
5	C5015	\$ 40 000	3%	\$ 40 000	3%
6	C5017	\$ 65 000	3%	\$ 80 000	5%
7	C5028	\$ 75 000	3%		

7.\$0, \$5,000, \$19,000 ж.б.у. салымдар үчүн алыш таштоонун чондугун текшергиле, эгерде тизмеде \$0 салымдарынын чондугу жок болсо, F9 клавишиасын баскыла жана качан жаңдайтыр бир нөл мааниси пайда болгонто чейин.

Каралған таблицадагы товардық группаны түзүү

	A	B	C	D	E	F	G
1	Продукт	Группа	Скидка		Группа	Скидка	
2	Слон	Звери			Звери	50%	
3	Жираф	Звери			Транспорт	43%	
4	Зебра	Звери			Динозавры	40%	
5	Волк	Звери					
6	Бронтозавр	Динозавры					
7	Птеродактиль	Динозавры					
8	Тиранозавр	Динозавры					
9	Самолет	Транспорт					
10	Поезд	Транспорт					
11	Автомобиль	Транспорт					
12							

1. Продукция жумушчу барагын активдештиргиле, F1 ячейкасын бөлүп алғыла Ctrl+Shift+* клавишиасын баскыла, Имя талаасын баскыла, Скидки продукт киргизгиле жана Enter клавишиасын баскыла.
2. C2 ячейкасын бөлүп алғыла =ВПР (Группа,скидки продукт,2) функциясын киргизгиле жана Enter клавишиасын баскыла.
3. C2 ячейкасын бөлүп алғыла, автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.
4. C2 ячейкасын бөлүп алғыла

	A	B	C	D	E	F	G
1	Продукт	Группа	Скидка		Группа	Скидка	
2	Слон	Звери	50%		Звери	50%	
3	Жираф	Звери	50%		Транспорт	43%	
4	Зебра	Звери	50%		Динозавры	40%	
5	Волк	Звери	50%				
6	Бронтозавр	Динозавры	Скидка				
7	Птеродактиль	Динозавры	Скидка				
8	Тиранозавр	Динозавры	Скидка				
9	Самолет	Транспорт	43%				
10	Поезд	Транспорт	43%				
11	Автомобиль	Транспорт	43%				
12							

Изменить формулу кнопкасын баскыла. Адан кийин Диапазон_просмотра талаасын баскыла.

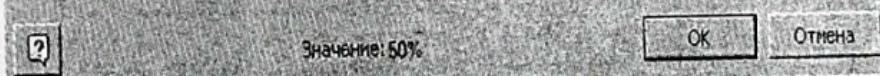
БПР

Искомое_значение	Группа	= "Звери"
Табл_массив	СкидкиПродукт	= "Группа", "Скидка"
Номер_индекса_столбца	2	= 2
Диапазон_просмотра		=

=0.5

Ищет значение в первом столбце массива и возвращает значение из ячейки в найденной строке и указанной столбце. По умолчанию таблица должна быть отсортирована по возрастанию.

Диапазон_просмотра логическое значение, определяющее, точно (ИСТИНА) или приближено (ЛОЖЬ) должно производиться сопоставление.

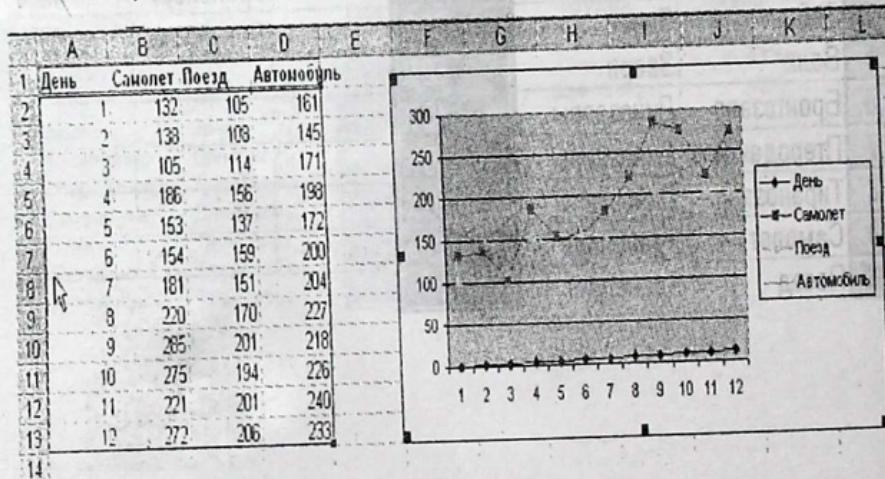
5. Диапазон_просмотра талаасына Ложь киргизиле, ОК кнопкасын баскыла жана автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.

	A	B	C	D	E	F
1	Продукт	Группа	Скидка	Группа	Скидка	
2	Слон	Звери	50%	Звери	50%	
3	Жираф	Звери	50%	Транспорт	43%	
4	Зебра	Звери	50%	Динозавры	40%	
5	Волк	Звери	50%			
6	Бронтозавр	Динозавры	40%			
7	Птеродактиль	Динозавры	40%			
8	Тиранозавр	Динозавры	40%			
9	Самолет	Транспорт	43%			
10	Поезд	Транспорт	43%			

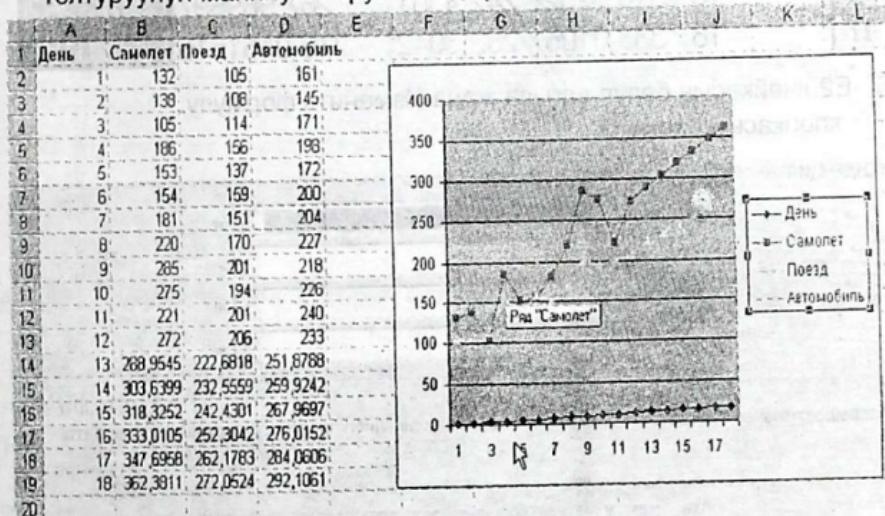
Тренданы эсептөө үчүн автом аттық толтуруунунуң
манипуляторун пайдалануу

A	B	C	D	E
1	День	Самолет	Поезд	Автомобиль
2	1	132	105	161
3	2	138	108	145
4	3	105	114	171
5	4	186	156	198
6	5	153	137	172
7	6	154	159	200
8	7	181	151	204
9	8	220	170	227
10	9	285	201	218
11	10	275	194	226
12	11	221	201	240
13	12	272	206	233
14				

- Lesson3 жумушчу китебиндеги Заказы пунктун активдүү кылгыла жана A1 ячейкасын бөлүп алгыла.
- Инструменттин Стандарттык панелинин бөлүгүнөн Мастер диаграмм кнопкасын баскыла. Типтүн тизмесинен Графики (XY) бөлүп алгыла, биринчи Вид опциясын орнатобуз. Андан кийин Готово кнопкасын баскыла жана диаграмманын сол бурчунун жогорку бөлүгүнөн F1 ячейкасына чейин жылдыргыла.

- Заказы жумушчу барагын кочүргүло. Кочүрүлгөн жаңы пунктүн атын Тренд деп жазғыла.
- Тренд жумушчу баракчасынан A2:D13 областы бөлүп алғыла, автоматтык толтуруунун манипуляторун төмөн карай D19 ячейкасына чейин жылдыргыла.
- Диаграммага чычкандын көрсөткүчүн алып барып чычкандын кнопкасын баскыла. Поиска областей рамкасынын оң жактагы төмөнкү бурчун төмөн карай D19га чейин автоматтык толтуруунун манипуляторун жылдыргыла.

Тренданы эсептөө үчүн формулаларды пайдалануу

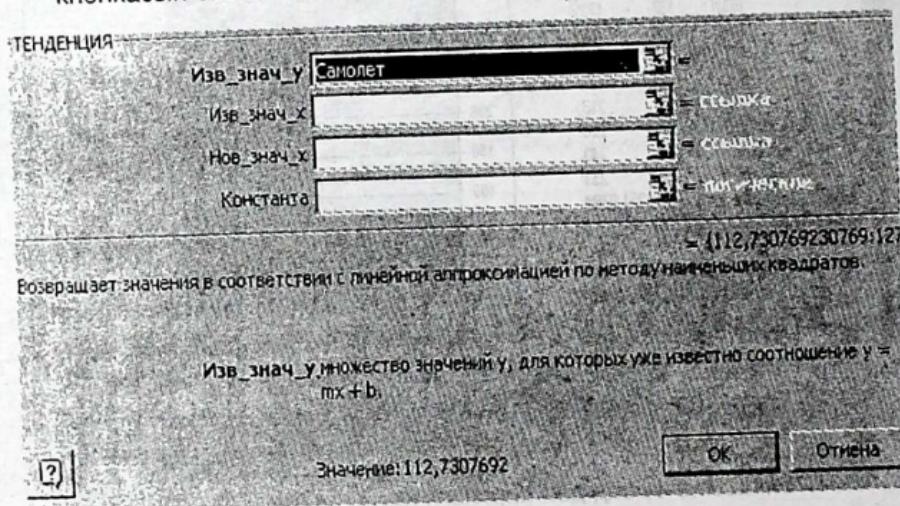
- E1 ячейкасына Тренд деп киргизиле.
- E2 ячейкасына =Тенденция (самолет) формуласын киргизиле жана Enter клавишасын баскыла.
- E2 ячейкасын бөлүп алғыла, автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.

А	Б	С	Д	Е	Ф
1	День	Самолет	Поезд	Автомобиль	Тренд
2	1	132	105	161	112,7308
3	2	138	108	145	112,7308
4	3	105	114	171	112,7308
5	4	186	156	198	112,7308

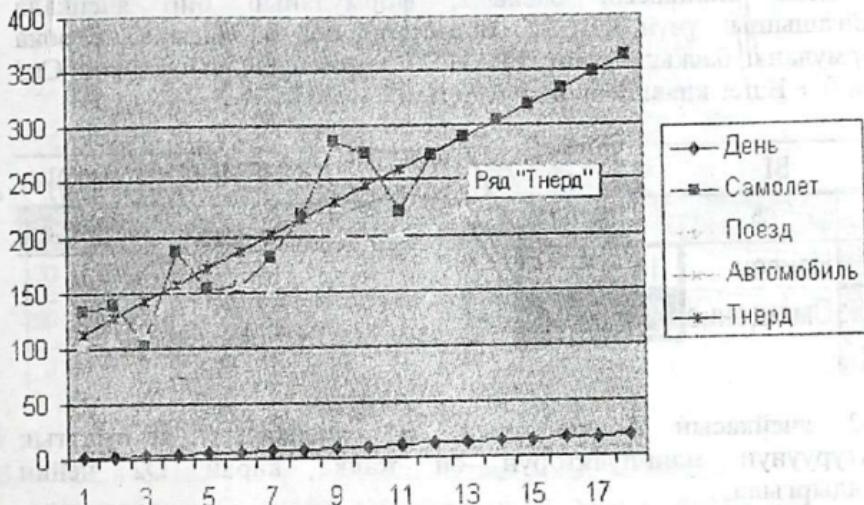
4. Е2: Е19 областы бөлүнгө алынган абалда Стока формуласынан Ctrl жана Shift клавишалары басылған абалда Enter клавишиасын басыла. (Мисалы, Ctrl +Shift+Enter бир убакта басуу керек).

	A	B	C	D	E
14	13	288,9545	222,6818	251,8787879	288,9545
15	14	303,6399	232,5559	259,9242424	303,6399
16	15	318,3252	242,4301	267,969697	318,3252
17	16	333,0105	252,3042	276,0151515	333,0105

5. Е2 ячейкасын бөлүп алғыла жана Изменить формулу клопкасын басыла.

6. Палитру формул ду он жакка карай жылдырыгыла, себеби жумушчу баракты көрүү үчүн.
7. Изв_знач_x талаасын басыла жана A2:A13 области бөлүп алғыла.
8. Нов_знач_x талаасын басыла. А2: A19 области бөлүп алғыла жана Ок кнопкасын басыла.
9. Диаграмманың границасын басыла жана издеө жүргүзүлүп жаткан областагы көк рамканын он жагынан автоматтык толтуруунун жардамы менен Е19 га чейин жылдырыгыла.

Анан Lesson3 жумушчу китебин сактагыла.

Жылыштыруу жана жантыкты эсептөө

1. Заказ жумушчу барагының көчүрмөсүн түзгүлө, атын Наклон деп атагыла.
2. Наклон жумушчу барагынан A1:A3 областы бөлүп алғыла.
Вставка менюсунан Сртокази командасын баскыла. A1 ячейкасына Наклон киргизгиле жана A2 ячейкасына Смещение деп киргизгиле.
3. В1 ячейкасын бөлүп алғыла, =Линейн (самолет) формуласын киргизгиле жана Enter кнопкасын баскыла.

B1	=	=ЛИНЕЙН(Самолёт)
A	B	C
1 Наклон	14,685315	
2 Смещение		

	A	B	C	D
1	Наклон	14,6853147	98,04545	#Н/Д
2	Смещение	14,6853147	98,04545	#Н/Д
3		14,6853147	98,04545	#Н/Д

4. B1:D3 областын бөлүп алғыла. Стока формуланы баскыла жана Ctrl+Shift+Enter клавишаларын баскыла.
5. Отмена кнопкасын баскыла, формуланын бир ячейкада жайгашыши учун. B1:B2 областын бөлүп алғыла, строка формуланы баскыла жана ТРАНСП киргизгиле. Андан соң Ctrl +Shift + Enter клавишаларын баскыла.

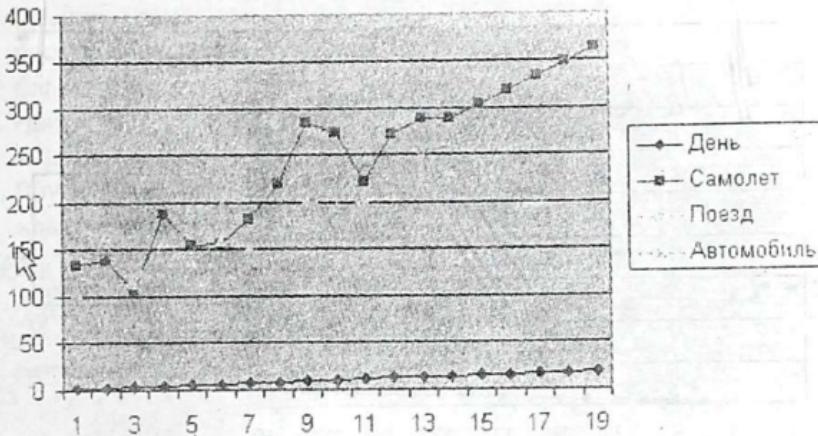
B1		= {=ТРАНСП(ЛИНЕЙН(Самолет))}			
	A	B	C	D	E
1	Наклон	14,685315			
2	Смещение	98,045455			
3					

6.B2 ячейкасын бөлүп алып, B2 ячейкасын автоматтык толтуруунун манипуляторун он жакка карай D2 чейин жылдыргыла.

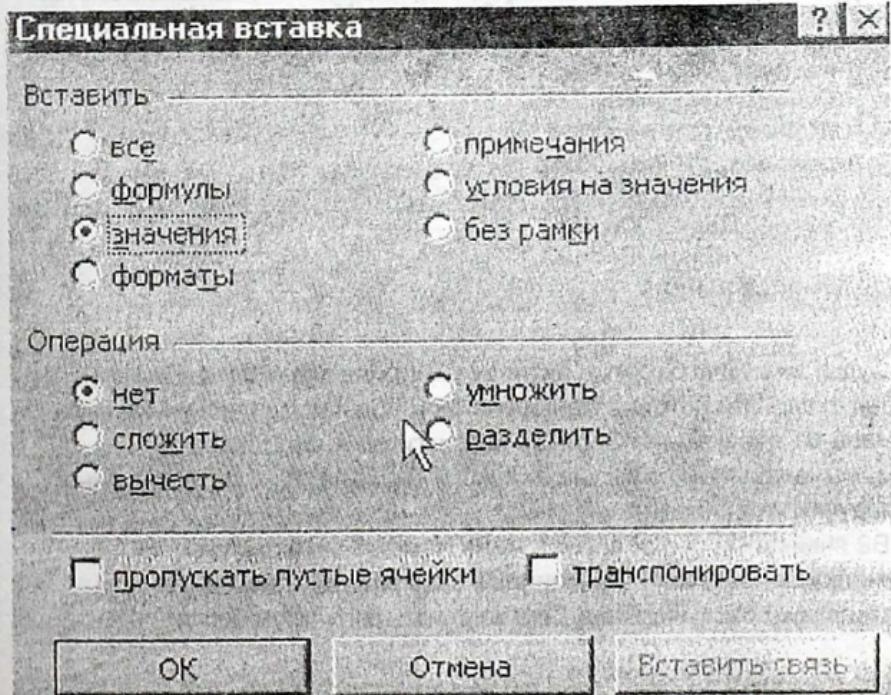
B1		= {=ТРАНСП(ЛИНЕЙН(Сам		
	A	B	C	Строка форм!
1	Наклон	14,685315	9,874126	8,045454545
2	Смещение	98,045455	94,31818	147,2878788
3				

Тренданы түзүү үчүн чондуктарды пайдалануу

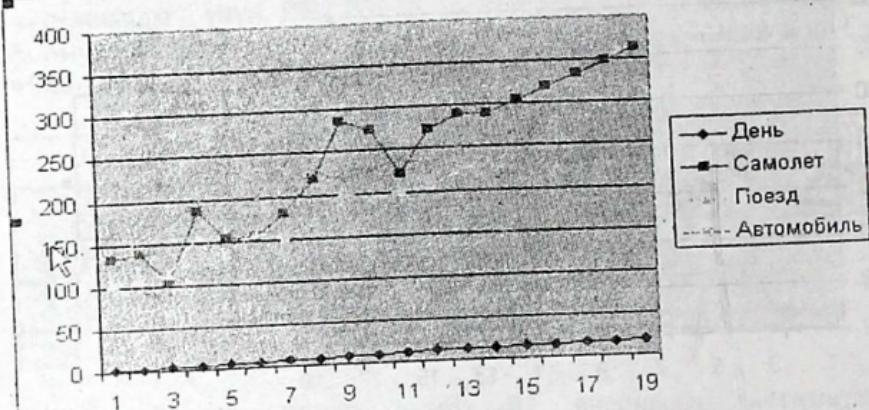
1. A18 ячейкасына 13 санын киргизгиле, A19 ячейкасына 14 санын киргизгиле. A18:A19 областын бөлүп алғыла, автоматтык толтуруунун манипуляторун төмөн карай A23 ячейкасына чейин жылдыргыла.
2. B18 ячейкасын бөлүп алғыла, =\$ День* \$Смещение киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла. Формула 288,95455 маанисин берет.
3. B18 ячейкасын бөлүп алғып, автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла жана D23 ячейкасына чейин жылдырып келгиле.
4. Диаграмманы баскыла жана автоматтык толтуруунун манипуляторун издең областындагы көк рамканын төмөнкү границасын D23 ячейкасына чейин жылдыргыла.

5. С1:С2 ячейкасын бөлүп алғыла, Копировать кнопкасын басқыла, анан С1 ячейкасын чычыкандың оң жақ кнопкасын эки жолу басқыла жана Специальная вставка командасын басқыла. Суроо-жооп терезесиндеги Вставить значение опциясын орноткула жана Ок кнопкасын басқыла. Андан кийин Esc клавишасын басқыла.

6. С1 ячейкасына 2 ни киргизгиле, С2 ячейкасына 180 ди киргизгиле.

7. Lesson3 жумушчу китебин сактагыла.

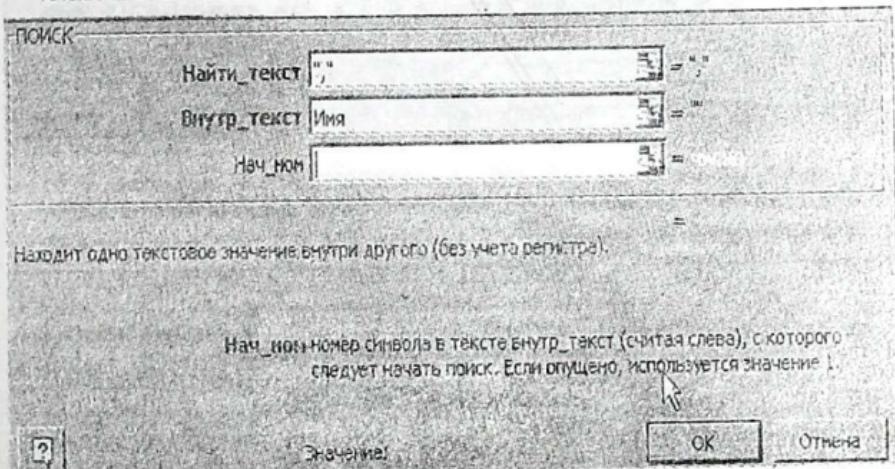
Алга кадам; текст манипуляциялоо

	A	B	C	D
1	Полное имя	Фамилия Имя	Новое имя	
2	Брейер, Стивен			
3	Гинсбург, Рут Бейдер			
4	Кеннеди, Энтони М.			
5	О'Коннор, Спиндра Дэй			
6	Рэнквист, Уильям Хабб			
7	Скалья, Антонин			
8	Соутер, Давид Хаккет			
9	Стивенс, Джон Пол			
10	Томас, Кларенс			

- Судьи жумушчу барагын активдүү кылгыла жана В1 ячейкасын бөлүп алгыла. Вставка менюсунан Столбцы командасын баскыла жана В1 ячейкасына Запятая киргизгиле. Аナン В жана С мамычаларынын ортосуна эки жолу баскыла, В мамычасынын эндүүлүгүн кичирейтиш үчүн.
- В2 ячейкасын бөлүп алгыла жана Изменение формулы кнопкасын баскыла. Функциянын тизмесинин жаңындыгы стрепканы баскыла жана Другие функции пунктун бөлүп

алгыла. Категория тизмесинен Текстовые ни бөлүп алгыла.
Функция тизмесинен Поиск бөлүп алгыла жана Ок кнопкасын
басыла. Экранда Палитра формул суроо-жооп терезеси пайда
болот.

3. Найти_текст талаасына үтүрдү (,) киргизгиле жана Tab
клавишасын басыла.
4. Внутр_текст талаасына, Полное имя ны киргизгиле жана Tab
клавишасын басыла.

5. В2 ячейкасына формуланы киргизүү үчүн Ок кнопкасын
басыла, андан кийин автоматтык толтуруунун манипуляторун
эки жолу басыла, калган маанилерди толук издеө үчүн.

Толук аттын бөлүгүн бөлүп алуу

1. С2 ячейкасынын биринчи Фамилия мамышасына =Лев-СИМ
киргизгиле жана Изменить формулу кнопкасын басыла.
2. Текст талаасына Поле_имя ны киргизгиле жана Tab
клавишасын басыла.
3. Число_литер талаасына, Запятая киргизгиле жана Enter
клавишасын басыла.
4. D2 ячейкасын бөлүп алгыла да =ПСТР киргизгиле жана
Изменить формул кнопкасын басакыла.
5. Полное_имя талаасына Текст киргизгиле, Нач_ном талаасына
Запятая киргизгиле, Число_литер талаасына 1000 ди
киргизгиле жана Ок кнопканы басыла.

Текст "Полное имя" = "Брейер, Стивен"

Число_литер Запятая = 7

= "Брейер,"

Возвращает самые левые символы из текстовой строки.

Число_литер количество символов, которое следует извлечь; 1, если значение не указано.

Значение: Брейер,

OK

Отмена

6. Запятая сөзүнөн кийин Нач_ном талаасына +2 киргизгиле жана
Ок кнопкасын баскыла.

Текст "Полное имя" = "Брейер, Стивен"

Нач_ном Запятая = 7

Число_литер 1000 = 1000

= "Стивен"

Возвращает заданное число символов из строки текста, начиная с указанной позиции.

Нач_ном позиция, начиная с которой следует извлечь символы. Первый символ в тексте имеет позицию 1.

Значение: Стивен

OK

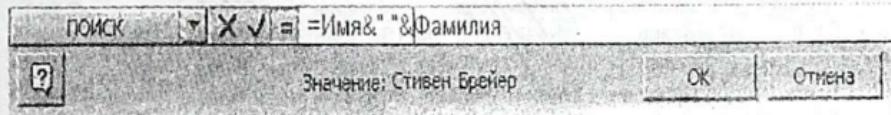
Отмена

7. C2:D2 областы бөлүп алғыла жана автоматтык толтуруунун манипуляторун экі жолу баскыла. Эми силер бардык соттун фамилиясын, атын бөлүп аласынар.

Толук атты кайра түзүү

Эми иштеп жаткан отделде толук атын бир бөлүгүн таблицадан көрсөткүлө.

1. Е2 ячейканы бөлүп алғыла жана Изменить формула кнопкасын баскыла.
2. Имя & Фамилия деп киргизгиле, Enter клавишасын баскыла.

3. Тексти формуладагы амперсандун белгисинен кийин баскыла жана " " & киргизгиле. Формула жазылып бүткөндөн кийинки абалы =ИМЯ & " " & фамилия көрүнүште болот.
4. Ок кнопкасын баскыла, автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.
5. В1 ячейкасын бөлүп алғыла. Формат менюсундагы Столбец көрсөткүлө, анан Скрыт баскыла.
6. Lesson3 жумушчу китебин сактагала.

II-бөлүк

Бир канча мамычалардагы сортировкалоо

A	B	C	D	E	F
1 Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контракт	СрКв
2 Птеродактиль	Динозавры	Hiabuv Toys	Магазин	C5055	7 650
3 Слон	Звери	West Coast Sal	Дистриб	C5017	1 650
4 Тиранозавр	Динозавры	Wide World Imp	Дистриб	C5068	300
5 Волк	Звери	Baldwin Museur	Музей	C5028	7 350
6 Бронтозавр	Динозавры	West Coast Sal	Дистриб	C5017	4 050
7 Слон	Звери	Industrial Smoke	Розница	C5038	-
8 Птеродактиль	Динозавры	Wide World Imp	Дистриб	C5068	450
9 Жираф	Звери	Main Street Mar	Розница	C50580	900

1. Заказчик заголовкасын баскыла, андан кийин Сортировка по

A	B	C	D	E	F
1 Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контракт	СрКв
2 Автомобиль	Транспорт	Adventure Work	Розница	C5044	2 250
3 Птеродактиль	Динозавры	Adventure Work	Розница	C5044	10 650
4 Тиранозавр	Динозавры	Adventure Work	Розница	C5044	1 950
5 Бронтозавр	Динозавры	Adventure Work	Розница	C5044	4 350

возрастанию кнопкасын баскыла.

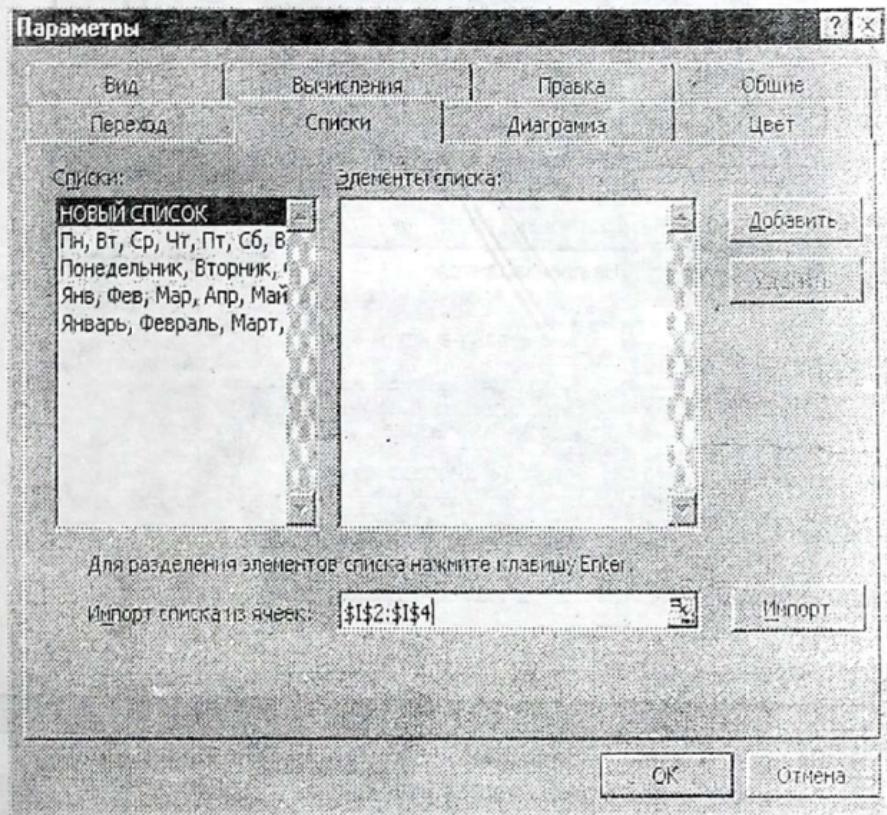
2. Категория заголовкасынын мамычасын баскыла, андан кийин Сортировка по возрастанию кнопкасын баскыла.

A	B	C	D	E	F
1 Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контракт	СрКв
2 Самолет	Транспорт	Jean-Paul Delon	Дистриб	C5035	3 600
3 Автомобиль	Транспорт	Jean-Paul Delon	Дистриб	C5035	1 950
4 Зебра	Звери	Jean-Paul Delon	Дистриб	C5035	3 300
5 Поезд	Транспорт	Jean-Paul Delon	Дистриб	C5035	5 850
6 Бронтозавр	Динозавры	Jean-Paul Delon	Дистриб	C5035	4 050

Берилген тартипте сортировкалоо

- I2 ячейкасына Транспорт, I3 ячейкасына Динозавры жана I4 ячейкасына Звери киргизиле.
- I2:I4 областы бөлүп алгыла.

3. Сервис менюсундагы Параметры командасын баскыла, андан кийин Списка пунктун бөлүп алғыла.

4. Импорт кнопкасын баскыла, жана Ок кнопкасын баскыла.

Суроо-жооп терезесин жабыш үчүн Отмена кнопкасын баскыла.

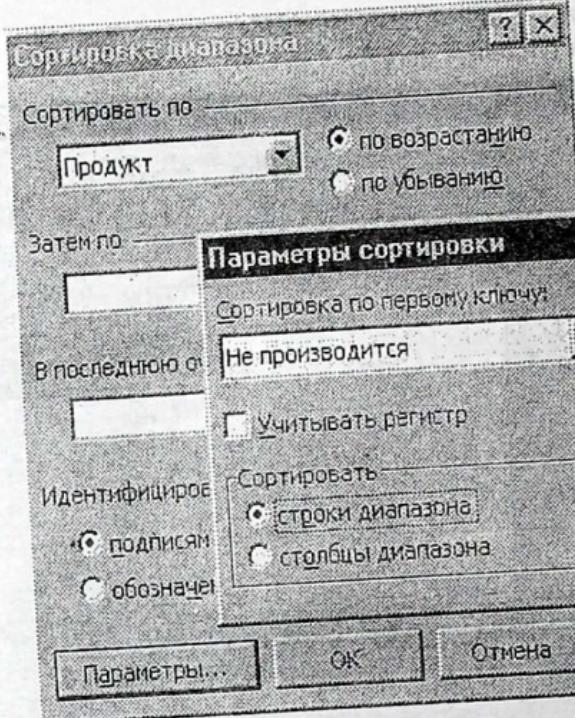
5. Delete клавишасын баскыла I2:I4 областы тазалаш үчүн.

6. A1 ячейкасын бөлүп алғыла. Данные менюсундагы
Сортировка командасын баскыла.

7. Сортировать тизмесинен Группаны бөлүп алғыла.

8. Параметр кнопкасын баскыла. Сортировка по первому ключу
тизмесинен Транспорт, Диназавры, Зверини тандагыла жана
Ок кнопкасын баскыла.

9. Заказчик мамычасын сортировкалоону ишке ашыргыла жана
Группа мамычасын.

8

	A	B	C	D	E	F
1	Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контракт	Ср/Кв
2	Автомобиль	Транспорт	Adventure Work	Розница	C5044	2 250
3	Поезд	Транспорт	Adventure Work	Розница	C5044	5 400
4	Самолет	Транспорт	Adventure Work	Розница	C5044	12 600
5	Автомобиль	Транспорт	Baldwin Museum	Музей	C5028	3 300
6	Поезд	Транспорт	Baldwin Museum	Музей	C5028	12 450

9

Тизмени сортировка оонун жайынтықтоочу мааниси

1. А1ячейкасын бөлүп алғыла. Данные менюсунан Итоги командасын баскыла.
2. Промежуточные итоги суроо-жооп терезесиндеги При каждом изменении тизмесинен Заказчики бөлүп алғыла жана Ок кнопкасын баскыла.

Промежуточные итоги

При каждом изменении в:

Продукт

OK

Операция:

Сумма

Отмена

Убрать все

Добавить итоги по:

Категория

Контракт

СрКв

Заменить текущие итоги

Конец страницы между группами

Итоги под данными

	A	B	C	D	E	F
1	Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контракт	СрКв
2	Автомобиль	Транспорт	Adventure Wor	Розница	C5044	2 250
3	Поезд	Транспорт	Adventure Wor	Розница	C5044	5 400
4	Самолет	Транспорт	Adventure Wor	Розница	C5044	12 600
5			Adventure Works Всего			20 250
6	Автомобиль	Транспорт	Baldwin Museu	Музей	C5028	3 300
7	Поезд	Транспорт	Baldwin Museu	Музей	C5028	12 450
8	Самолет	Транспорт	Baldwin Museu	Музей	C5028	3 600
9			Baldwin Museum Всего			19 350
10			Общий итог			39 600

3. Имя талаасынын темөн жагындагы 2 санын баскыла.

	A	B	C	D	E	F
1	Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контракт	СрКв
5			Adventure Works Всего			20 250
9			Baldwin Museum of Science Всего			19 350
13			Enchantment Lakes Corporation Всего			6 450
17			Hiabuv Toys Всего			13 500
21			Industrial Smoke and Mirrors Всего			750
25			Jean-Paul Deloria Всего			11 400

4. 33 жолчонун сол жагындағы (+) белгисин басқыла.

30	Автомобиль	Транспорт	Lakes & Sons	Дистриб	C5004	750
31	Поезд	Транспорт	Lakes & Sons		C5004	3 750
32	Самолет	Транспорт	Lakes & Sons		C5004	1 350
-	33		Lakes & Sons	Всего		5 850
+	37		Main Street Market	Всего		4 350
+	41		Mightyflight Toys	Всего		29 100

5. Имя талаасынын төмөн жагындағы 3 санын басқыла.

6. Тизмеден өзүнчө каалаган ячейканы бәлүп алғыла. Данные менюсундағы Итоги командасын басқыла. При каждом изменении тизмесинен Группа бәлүп алғыла. Заменить текущие итоги флагогун алып салғыла жана Ok кнопкасын басқыла.

The screenshot shows a Microsoft Excel spreadsheet with a table of products. The columns are labeled A, B, C, D, E, F, G. The data includes:

A	B	C	D	E	F	G
1	Продукт	Группа	Заказчи			
2	Автомобиль	Транспорт	Adventure			
3	Поезд	Транспорт	Adventure			
4	Самолет	Транспорт	Adventure			
5			Adventure			
6	Автомобиль	Транспорт	Baldwin			
7	Поезд	Транспорт	Baldwin			
8	Самолет	Транспорт	Baldwin			
9			Baldwin			
10	Автомобиль	Транспорт	Enchanted			
11	Поезд	Транспорт	Enchanted			
12	Самолет	Транспорт	Enchanted			
13			Enchanted			
14						

Overlaid on the spreadsheet is a 'Промежуточные итоги' (Intermediate Totals) dialog box. It contains the following fields:

- При каждом изменении в: Группа (Group by change)
- Операция: Сумма (Sum)
- Добавить итоги по: Категория, Контракт, СрКв (Category, Contract, CrCv). The 'СрКв' checkbox is checked.
- Заменить текущие итоги (Replace current totals)
- Конец страницы между группами (End of page between groups)

7. A1 ячейкасындағы Продукту заголовкасын бәлүп алғыла. Сортировка по возрастанию кнопкасын басқыла жана Ok кнопкасын басқыла.

8. Lesson4 жумушчу китебин сактагыла.

Тизмени жана мамычаны толуктоо

1. G1 ячейкасына Июньду киргизгиле жана Июнь, Июль Август заголовкасын түзүү үчүн, автоматтык толтуруунун манипуляторун I1 ячейкасына чейин жылдырыгыла.
2. F2 ячейкасын бәлүп алғыла. Shift клавишасын баскан абалда ячейканын төмөнкү бөлүгүн эки жолу басқыла. F2 ячейкасын

F141ге чейин бөлүп алғыла, тизмеги акыркы ячейкаларды.

3. Автоматтык толтуруунун манипуляторун F141 ячейкасына чейин жылдырып келгиле.

A	B	C	D	E	F	G
Заказчик	Категория	Контракт	СрКе	Июнь	Июль	Август
131 Hibuv Toys	Магазин	C5055	2 400	2 400	2 400	2 400
132 Industria Smoke	Розница	C5038	150	150	150	150
133 Jean-Paul Delori	Дистриб	C5035	2 400	2 400	2 400	2 400
134 Kimball Museum	Музей	C5065	2 400	2 400	2 400	2 400
135 Lakes & Sons	Дистриб	C5004	1 050	1 050	1 050	1 050
136 Main Street Mar	Розница	C5080	1 050	1 050	1 050	1 050
137 Mightyflight Toys	Магазин	C5011	4 200	4 200	4 200	4 200
138 Peck n Order Toys	Магазин	C5001	2 850	2 850	2 850	2 850
139 West Coast Sal	Дистриб	C5017	2 100	2 100	2 100	2 100
140 Wide World Imp	Дистриб	C5068	300	300	300	300
141 Wingtip Toys	Магазин	C5015				

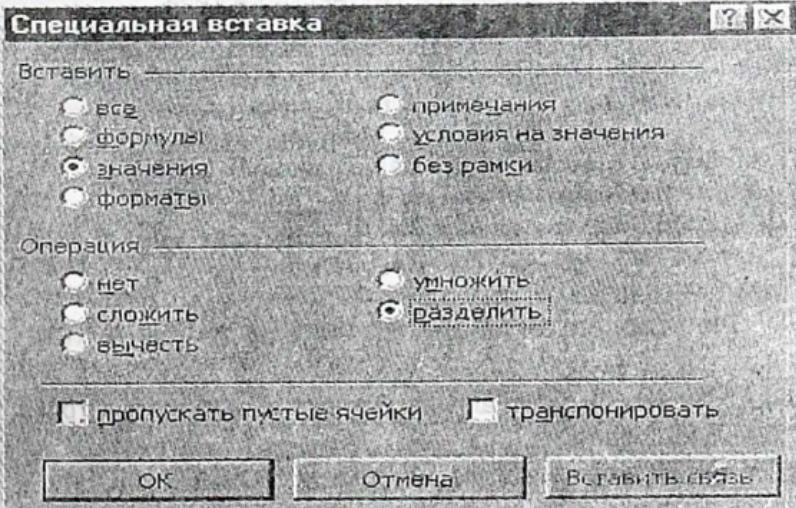
4. K1 ячейкасына 3 санын киргизгиле, K1 ячейкасын бөлүп алғыла жана Копировать кнопкасын баскыла.

5. G2 ячейкасын бөлүп алғыла. Shift клавишасын кармал туруп ячейканы төмөнкү бөлүгүндөгү автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.

6. Бөлүнүп алынган обласка чычкандын оң кнопкасын баскыла жана Специальная вставка командасын таңдагыла экранда контекстик суроо-жооп терезеси пайдаланы болот.

7. Вставить бөлүгүнөн Значения опциясын орнаткула. Операция бөлүгүнөн Разделить опциясын орнаткула. Андан кийин Ok кнопкасын баскыла.

8. K1 ячейкасындагы маанилерди тазалагыла.

Берилген маанилерди фильтрлөө

1. Тизмеги каалаган өзүнчө ячейканы баскыла. Данные менюсунан Фильтр ди көрсөткүлө, андан кийин Автофильтр командасын баскыла.

	A	B	C	D	E	F
1	Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контрагент	СрКв
2	Бронтозавр	Динозавры	Adventure Work	Розница	C5044	4 350
3	Птеродактиль	Динозавры	Adventure Work	Розница	C5044	10 650
4	Тиранозавр	Динозавры	Adventure Work	Розница	C5044	1 950

2. Заказчик тизмесинен Industrial smoke and Mirrors пунктун бөлүп алгыла.

	A	B	C	D	E	F	G
1	Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контрагент	СрКв	Июнь
6	Автомобиль	Транспорт	Industrial Smok	Розница	C5038	150	150
20	Бронтозавр	Динозавры	Industrial Smok	Розница	C5038	-	-
34	Волк	Звери	Industrial Smok	Розница	C5038	150	150
47	Жираф	Звери	Industrial Smok	Розница	C5038	-	-

3. Категория заголовкасынын алдындагы биринчи ячейканы бөлүп алгыла. Д тамгасын киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.

4. D6 ячейкасын бөлүп алгыла жана автоматтык толтуруунун манипуляторун эки жолу баскыла.

5. Заказчиктердин тизмесинен (Все) (All) киргизгиле.

	A	B	C	D	E	F
1	Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контрагент	СрКв
2	Автомобили	Транспорт	Adventure Work	Розница	C5044	2 250
3	Автомобили	Транспорт	Baldwin M.	Музей	C5028	3 300
4	Автомобили	Транспорт	Enchanted	Розница	C5064	750
5	Автомобили	Транспорт	Habub Toy	Магазин	C5055	1 950
6	Автомобили	Транспорт	Industrial S.	Дистриб	C5038	150
7	Автомобили	Транспорт	Jean-Paul	Дистриб	C5035	1 950

Фильтрленген маанилер боюнча жыйынтыктар

1. A1:A2 ячейкасын бөлүп алгыла. Вставка менюсундагы Строки командасын баскыла.
2. F1 ячейкасын бөлүп алгыла, =ПРОМЕЖУТОЧНЫЕ.ИТОГИ (1; cPkB) формуласын киргизгиле жана Enter клавишасын

баскыла F1 ячейкасын бөлүп алғыла, автоматтық толтуруунун манипуляторун оң жакка карай J1 чейин жылдырыш келгиле.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1						3 235	1 078	1 078	1 078
2									
3	Продукт	Группа	Заказчик	Категория	Контра	СрКв	Июнь	Июль	Август
4	Автомобиль	Транспорт	Adventure Work	Розница	C5044	2 250	2 250	2 250	2 250
5	Автомобиль	Транспорт	Baldwin Museum	Музей	C5028	3 300	3 300	3 300	3 300
6	Автомобиль	Транспорт	Enchantment L	Розница	C5064	750	750	750	750

3. Заказчик тизмесинен Main Street Market бөлүп алғыла.

4.J1 ячейкасына 460 санынын киргизгиле . J1 ячейкасын көчүргүлө.

G12:J138 обласытын бөлүп алғыла . Вставьте кнопкасын баскыла.

	C	D	E	F	G	H	I
1				1 365	455	455	455
2							
3	Заказчик	Категория	Контра	СрКв	Июнь	Июль	Август
12	Main Street Market	Розница	C5080	750	750	750	750
26	Main Street Market	Розница	C5080	1 200	1 200	1 200	1 200
40	Main Street Market	Розница	C5080	2 100	2 100	2 100	2 100

5.J1 ячейкасын тазалагыла.

	C	D	E	F	G	H	I
1				1 365	460	460	460
2							
3	Заказчик	Категория	Контра	СрКв	Июнь	Июль	Август
12	Main Street Market	Розница	C5080	750	460	460	460
26	Main Street Market	Розница	C5080	1 200	460	460	460

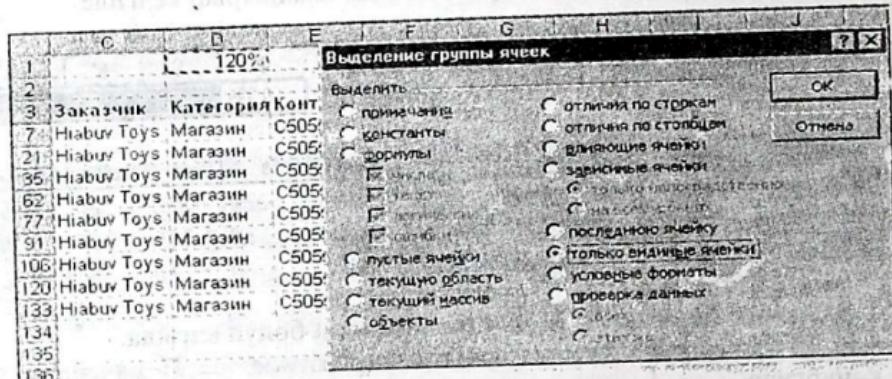
Көрүнгөн ячейкаларды кол менен бөлүп алғыла.

1.Заказчиктердин тизмесидеги Hiabuv Toys ту бөлүп алғыла .

2.D1 ячейкасына 120% ти киргизгиле , анан каалаган ячейкага көчүргүлө.

3.G7:G133 областын бөлүп алғыла.

4. Ctrl+G клавишиасын баскыла, Перейти суроо-жооп терезесин көрүү үчүн . Андан кийин Выделить кнопкасын баскыла, Только видимые ячейки опциясын орнаткула жана Ok кнопкасын баскыла.

5. Бөлүнүп алынган областы чычкандын оң кнопкасы менен баскыла жана Специальная вставка командасын тандагыла. Специальная вставка суроо-жооп терезесинен Значения опциясын жана Умножить опциясын орноткула. Ок кнопкасын баскыла
 6. Убактылуу кармалып турган 120% маанисин ячейкадан тазалатыла.

Тизмеден жолчолорду алып салгыла

1. Заказчиктердин тизмесинең WingTip Toys ти бөлүп алғыла.
2. C17:C143 областын бөлүп алғыла.
3. Правка менюсундагы Удалить строку командасын баскыла. Excel суроо берет чын эле силер бардық талааны өчүрүүнү кааладыңарбы деп, анда макул болсонор Ок кнопкасын баскыла. WingTip Toys ко тиешелүү болгон бардық жолчо өчүп кетет.

Өздүк фильтрди орноттуу

1. Заказчик тизмесин ачып Условие пунктуун бөлүп алғыла.
2. Операторлордун тизмесиндеги Не равноу бөлүп алғыла жана экинчи талаага Hiabuv Toys ту бөлүп алғыла.
3. Төмөн жактагы тизмеден Не равно бөлүп алғыла жана төмөн жактагы тизмеден Main Street Market аттуу заказчики бөлүп алғыла, андан кийин Ок кнопкасын баскыла.
4. D2 ячейкасына 110% жана E2 ячейкасына 120% киргизгиле да эки ячейканы көчүргүлө.
5. Н4 ячейкасын бөлүп алғыла, андан кийин Shift клавишасын кармаган бойдон ячейканын төмөнкү бөлүгүнө баскыла.

Пользовательский автофильтр

Показать только те строки, значения которых:

Заказчик

не равно

Habuv Toys

и

или

не равно

Main Street Market

Символ "?" обозначает любой единичный символ

Символ "*" обозначает последовательность любых символов

Кайрадан Shift клавишасын кармаган бойдон Н133 ячейкасынын төмөнкү оң жак бөлүгүнө баскыла.

6. Ctrl+G клавишасын баскыла жана Выделить кнопкасын баскыла.

7. Белүнүп алынган области чычкандын оң кнопкасы менен баскыла жана Специальная вставка командасын баскыла.

Суроо-жооп терезесине Знчения опциясын жана Умножить опциясын орноткула, андан кийин Ок кнопкасын баскыла.

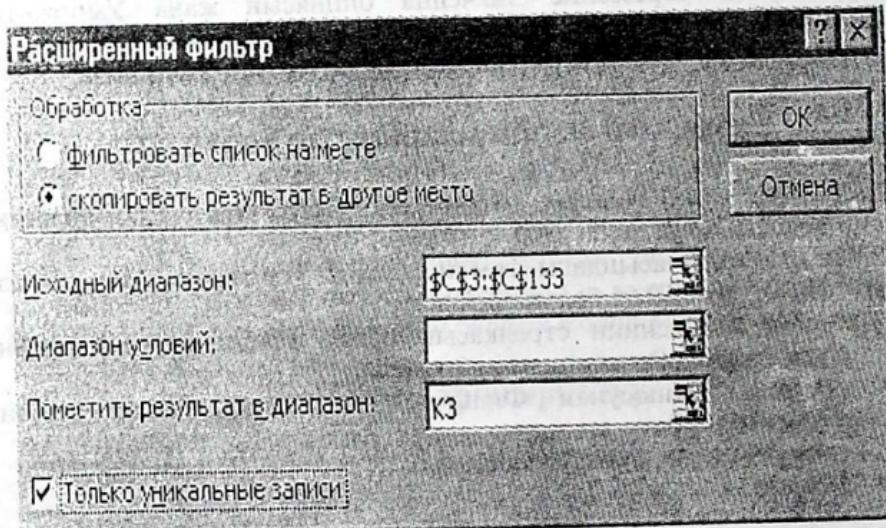
8. D2:E2 ячейкаларынын маанилерин убактылуу тазалагыла.

Тизмедеги эң чоң маанилеңди бөлүп алуу

- 1.Данные менюсундагы Фильтрди көрсөткүлө. Отобразить кнопкасын баскыла.
- 2.Август мамышасындагы төмөн караган стрелканы баскыла ал жерден Первые 10 ду бөлүп алгыла.
- 3.Экинчи тизмесинин стрелкасын басып Набольших маанисин тандагыла жана Ок кнопкасын баскыла.
4. Данные менюсунан Фильтрди белгилеги, андан кийин Афтофильтрди баскыла.
- 5.Lesson4 жумушчу китебин баскыла.

Кеңейтилген фильтрди колдонуу

- С3 ячейкасын бөлүп алғыла, Shift клопкасын кармап туруп төмөн жактагы ячейканын границасын эки жолу баскыла. С3 ячейкасынан C133 ячейкасына чейинки областы бөлүп алдынар. Excelде бөлүнүп алынган маалыматтар базасын фильтрленгөн деп атайды. Андан кийин кеңейтилген фильтрди колдонсоңор болот.
- Данные менюсундагы Фильтрди көрсөткүлө андан Расширенный фильтр командасын баскыла.
- Расширенный фильтр суроо-жооп терезесинен Обработка группасынан Скопировать результат в другое место опциясын орноткула жана Исходный диапазон талаасында \$C\$3:\$C\$133 силер бөлүп алган обласыңар дал келгенин көрсүнөр.
- Поместить результат в диапазон талаасына К3 киргизгиле жана Только уникальные записи флагогун орноткула. Ок клопкасын баскыла жана К3 ячейкасын көрүш үчүн тизмени жылдыргыла.

- К3 ячейкасын бөлүп алғыла, Ctrl+Shift+* клавишаларын баскыла, себеби бардык тизмени бөлүп алуу үчүн жана Delete клавишасын баскыла.
- Данные менюсундагы Фильтр ди көрсөткүлө, андан кийин Автофильтр командасын баскыла, автофильтрация режимин жабуу үчүн. Кайрадан Автофильтр командасын тандагыла толук режимден чыгып кетүү үчүн.

7. C3 ячейкасын бөлүп алғыла Shift клавишасын басып турган абалда, төмөн жактагы границаны эки жолу басқыла, Shift клавишасын кармап турган абалда → басқыла.
8. Данные менюсунан Фильтр ди көрсөткүлө, андан кийин Расширенный фильтр командасын басқыла. Скопировать результат в другое место опциясын орноткула жана Поместить результат в диапазон талаасына K3:L3 киргизгиле. Андан кийин Только уникальные записи флагжогун орноткула. Ок кнопкасын басқыла жана K3 ячейкасына чейин тизмени жылдырыгыла.

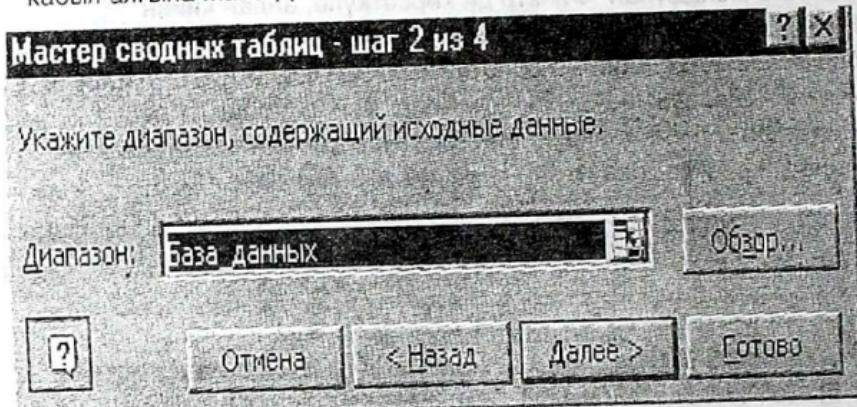
	K	L
1		
2		
3	Заказчик	Категория
4	Adventure Works	Розница
5	Baldwin Museum of Science	Музей
6	Enchantment Lakes Corporation	Розница
7	Hiabuv Toys	Магазин
8	Industrial Smoke and Mirrors	Дистриб
9	Jean Paul Deloria	Дистриб
10	Kimball Museum of Science	Музей
11	Lakes & Sons	Дистриб

Тизменин жыйынтыгын чыгаргыла

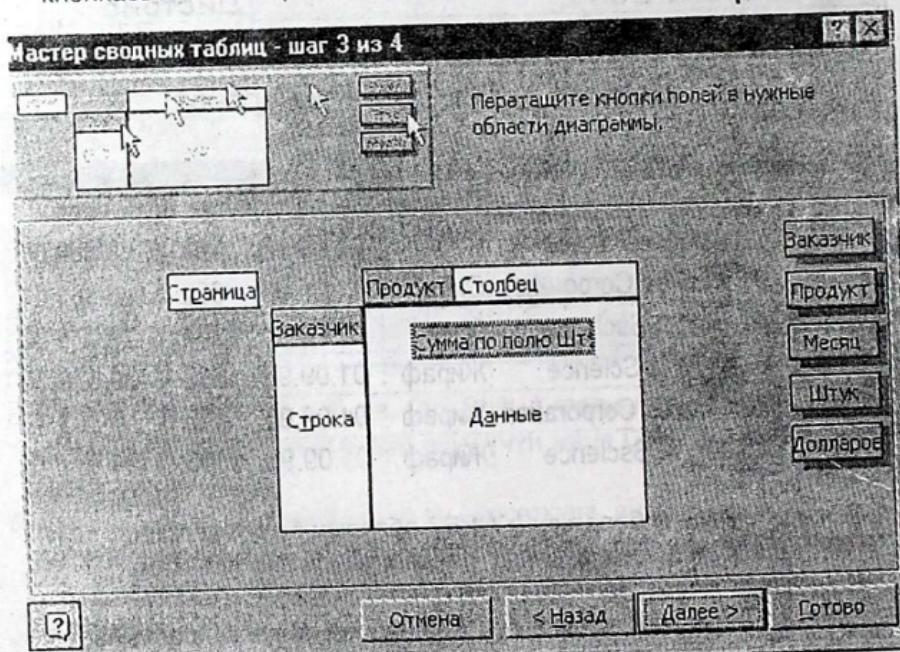
A	B	C	D	E
1 Заказчик	Продукт	Месяц	Штук	Долларов
2 Baldwin Museum of Science	Слон	01.09.96	363	\$ 8 884,61
3 Enchantment Lakes Corporation	Слон	01.09.96	652	\$ 8 351,61
4 Kimball Museum of Sscience	Слон	01.09.96	1204	\$ 29 176,80
5 Baldwin Museum of Science	Жираф	01.09.96	1552	\$ 29 620,70
6 Enchantment Lakes Corporation	Жираф	01.09.96	425	\$ 7 863,03
7 Kimball Museum of Sscience	Жираф	01.09.96	1305	\$ 24 652,43

1. Заказы жумушчу барагынан A1:E7 обласын бөлүп алғыла.
2. Имя талаасын басқыла, База_ данных ты киргизгиле жана Enter клавишасын басқыла.
3. Данные менюсундагы Сводная таблица командасын басқыла.

4. Мастердеги 1-кадамдагы жыйынтыктоочу таблицасадагы орнотулган-В списке или база данных Microsoft Excel опцисын кабыл алғыла жана Далее кнопкасын баскыла.

5. Мастердеги 2-кадам жыйынтыктоочу таблицасына База_данных атын кабыл алғыла жана Далее кнопкасын баскыла.
6. Катардын зонасына Заказы талаасынын кнопкасын алып баргыла. Мамыча зонасына Продукт талаасынын кнопкасын алып баргыла жана Данные зонасына Штук талаасынын кнопкасын алып баргыла.

7. Готово кнопкасын баскыла.

A	B	C	D
1 Сумма по полю Штук	Продукт		
2 Заказчик	Жираф	Слон	Общий итог
3 Baldwin Museum of Science	1552	363	1915
4 Enchantment Lakes Corporation	425	652	1077
5 Kimball Museum of Sscience	1305	1204	2509
6 Общий итог	3282	2219	5501

8. Жумушчу барагынын пунктун эки жолу баскыла. Первая сбодканы киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.

Жыйынтыктоочу таблицаны уюштуруу

1. Продукт талаасынын кнопкасын төмөн карай A4 жана B4 ячейкаларынын ортосуна чейин жылдыргыла.

A	B	C
1 Сумма по полю Штук		
2 Заказчик	Продукт	Всего
3 Baldwin Museum of Science	Жираф	1552
4	Слон	363
5 Baldwin Museum of Science	Всего	1915
6 Enchantment Lakes Corporation	Жираф	425

2. Продукт талаасынын кнопкасын A4 ячейкасына чейин жылдыргыла.

A	B	C
1 Сумма по полю Штук		
2 Продукт	Заказчик	Всего
3 Жираф	Baldwin Museum of Science	1552
4	Enchantment Lakes Corporation	425
5	Kimball Museum of Sscience	1305
6 Жираф Всего		3282
7 Слон	Baldwin Museum of Sciene	363

3. Продукт талаасынын кнопкасын жогору карай А1 ячейкасынын жегору жагына чейин жылдыргыла.
 4. Пәннен тизмесинен Жираф талаасын таңдагыла.

A1	= Продукт		
	A	B	C
1	Продукт	(Все)	
2			
3	Сумма по полю Штук		
4	Заказчик	Всего	
5	Baldwin Museum of Science	1915	
6	Enchantment Lakes Corporation	777	
7	Kimball Museum of Science	2509	
8	Общий итог	5201	
9			

5. Инструменттин Сводная таблица панелиндеги Мастер сводных таблиц кнопкасын баскыла. Мастер сводных таблиц суроо-жооп терезесинен Продукт кнопкасын зона жолчосуна алыш келгиле. Заказчик кнопкасын Страница зонасына алыш келгиле, Сумма по полю штук кнопкасын таблицанын зонасына жылдырып келгиле жана Долларов кнопкасын маалыматтардын базасынын зонасына жылдыргыла, андан кийин Готово кнопкасын баскыла.

Таблицанын жыйындысы өзгөргөн абалда пайда болот.

Берилиштердин экинчи талаасын толуктоо

1. Инструменттин Сводная таблица панелиндеги Мастер сводных таблиц кнопкасын баскыла. Сумма по полю Долларов талаасынын өбіде жагына Штук талаасын алыш барыт койгула. Продукт талаасын Страница зонасына жылдырып келгиле, Заказчик талаасын Строки зонасына жылдыргыла, андан кийин Готово кнопкасын баскыла.

	A	B	C
1	Продукт	(Все)	
2			
3	Заказчик	Данные	Всего
4	Baldwin Museum of Science	Сумма по полю Штук	1915
5		Сумма по полю Долларов	38505,31
6	Enchantment Lakes Corporation	Сумма по полю Штук	1077

2. Данные талаасынын кнопкасын А4 ячейкасын ортосуна чейин жылдыргыла.

	A	B	C
1	Продукт	(Все)	
2			
3	Данные	Заказчик	Всего
4	Сумма по полю Штук	Baldwin Museum of Science	1915
5		Enchantment Lakes Corporation	1077
6		Kimball Museum of Sscience	2509
7	Сумма по полю Долларов	Baldwin Museum of Science	38505,31
8		Enchantment Lakes Corporation	16214,64
9		Kimball Museum of Sscience	53829,23
10	Итог Сумма по полю Штук		5501
11	Итог Сумма по полю Долларов		108549,18
12			

3. Данные талаасынын кнопкасын С3 ячейкасына жылдыргыла.

	A	B	C
1	Продукт	(Все)	
2			
3		Данные	
4	Заказчик	Сумма по полю Штук	Сумма по полю Долларов
5	Baldwin Museum of Science	1915	38505,31
6	Enchantment Lakes Corporation	1077	16214,64
7	Kimball Museum of Sscience	2509	53829,23
8	Общий итог	5501	108549,18

Жыйынтыктоочу таблицадагы берилештерди форматтоо

1. Продукт талаасын төмөн карай В3 ячейкасына чейин жылдырыгыла.

A	B	C	D
1			
2			
3	Продукт	Данные	
4	Жираф	Слон	
5 Заказчик	Сумма по полю Штук	Сумма по полю Долларов	Сумма по полю Штук
6 Baldwin Museum of Science	1552	29620,7	363
7 Enchantment Lakes Corporation	425	7863,03	652
8 Kimball Museum of Sscience	1305	24652,43	1204

2. С5 ячейкасын баскыла. Сумма по полю Долларов тийешелүү кандайдыр бир элементи.

A	B	C	D
1			
2			
3	Продукт	Данные	
4	Жираф	Слон	
5 Заказчик	Сумма по полю Штук	Сумма по полю Долларов	Сумма по полю Штук
6 Baldwin Museum of Science	1552	29620,7	363
7 Enchantment Lakes Corporation	425	7863,03	652
8 Kimball Museum of Sscience	1305	24652,43	1204
9 Общий итог	3282	62136,16	2219

3. Инструменттин Форматирование панелинен Денежный формат кнопкасын баскыла.

4. Данные талаасынын кнопкасын В7 ячейкасына жылдырыгыла.

A	B	C	D	E
1				
2				
3	Заказчик	Данные	Жираф	Слон
4	Baldwin Museum of Science	Сумма по полю Штук	1552	363
5		Сумма по полю Долларов	\$ 29 621	\$ 8 885
6			\$ 29 621	\$ 8 885
7	Enchantment Lakes Corporation	Сумма по полю Штук	425	652
8		Сумма по полю Долларов	\$ 7 863	\$ 8 352
9			\$ 7 863	\$ 8 352
10	Kimball Museum of Sscience	Сумма по полю Штук	1305	1204
11		Сумма по полю Долларов	\$ 24 652	\$ 29 177
12	Итог Сумма по полю Штук		3282	2219
	Итог Сумма по полю Долларов		\$ 62 136	\$ 46 413
				\$ 109 549

5. В5 ячейкасын баскыла, Формат с разделителями кнопкасын баскыла жана Уменьшить разрядность кнопкасын эки жолу баскыла.

Жыйналуучу таблицанын бөлүгүн форматтоо

1. A7 ячейкасын баскыла. Инструменттин Форматирование панелиндеги Цвет заливки кнопкасынын жаңындагы төмөн караган стрелканы баскыла ошол замат Светло-зеленый ду тандагыла.

2. A5 ячейкасына Данные талаасын жылдыргыла.

3		Продукт			
4	Данные	Заказчик	Жираф	Слон	Общий итог
5	Сумма по полю Штук	Baldwin Museum of Science	1552	363	1915
6		Enchantment Lakes Corporation	425	652	1077
7		Kimball Museum of Sscience	1305	1204	2509
8	Сумма по полю Долларов	Baldwin Museum of Science	\$ 29 621	\$ 8 885	\$ 38 505
9		Enchantment Lakes Corporation	\$ 7 863	\$ 8 352	\$ 16 215
10		Kimball Museum of Sscience	\$ 24 652	\$ 29 177	\$ 53 829

3. B5 ячейкасына Продукт талаасын алып келгиле.

4. C4 ячейкасын баскыла, андан кийин кайрадан C4 ячейкасын баскыла.

3	Данные	Продукт	Заказчик	Всего
4	Сумма по полю Штук	Жираф	Baldwin Museum of Science	1552
5			Enchantment Lakes Corporation	425
6			Kimball Museum of Sscience	1305
7	Жираф Всего			3282
8	Сумма по полю Долларов	Слон	Baldwin Museum of Science	363
9			Enchantment Lakes Corporation	652
10			Kimball Museum of Sscience	1204
11	Слон Всего			2219
12	Сумма по полю Долларов	Жираф	Baldwin Museum of Science	\$ 29 621
13			Enchantment Lakes Corporation	\$ 7 863
14			Kimball Museum of Sscience	\$ 24 652

5. Инструменттин Форматирование панелинен Цвет заливки стрелкасын баскыла жана Свет-желтый түсүн тандагыла.

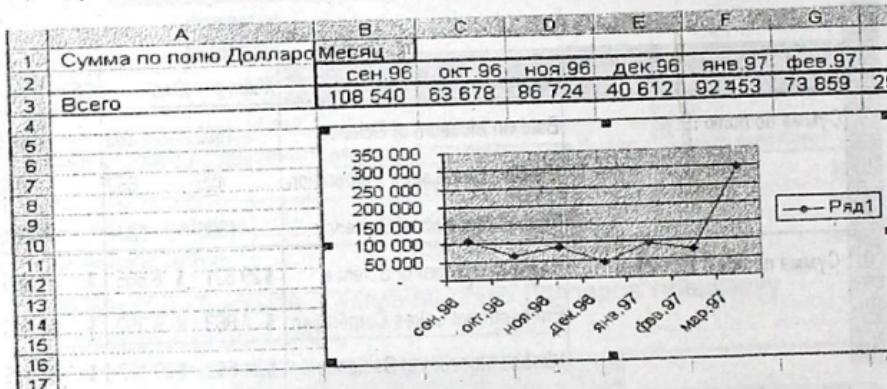
6. C3 ячейкасына Продукт талаасын алып келгиле, андан кийин C3 ячейкасына Данные талаасын алып келгиле.

Диаграммаларды жана графиктерди түзүү

Сызыктуу диаграмманы түзүү жана форматтоо.

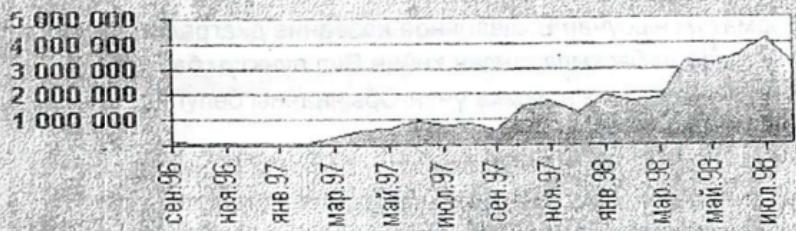
Can'tl диаграммасын түзүү.

Бөлүктүк диаграмманы түзүү.

1. А1 ячейкасын бөлүп алгыла, автоматтык толтуруунун манипуляторун Н3 ячейкасына чейин жылдыргыла жана инструменттин Стандарттык панелинен Мастер диаграмм кнопкасын баскыла. Мастер 1-кадам суроо-жооп терезесидеги Диаграммалардын тизмесинен Графикти бөлүп алгыла, андан кийин Готово кнопкасын баскыла.
2. Диаграмма менюсундагы Тип диаграммы кнопкасын баскыла, андан кийин Нестандартные пунктуун баскыла. Суроо-жооп терезесинин төмөн жагындагы Встроенные опциясын орнотулганын көрөбүз.
3. ЧБ график и время элементин бөлүп алгыла жана Ок кнопкасын баскыла. Түзүлгөн диаграмманын ортосуна чычкандын көрсөткүчүн баскыла жана маркерледин жардамы менен өзүнөргө ылайыкташтырып жайгаштырып алгыла.

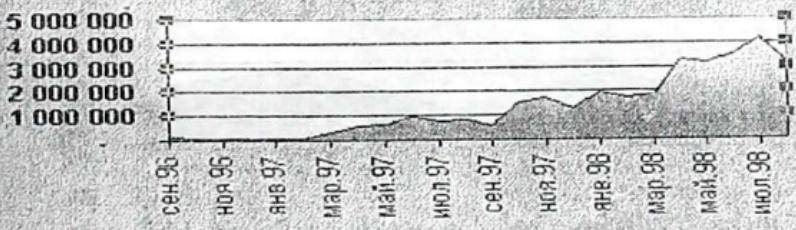
Всего

Диаграммадагы жекече жазылыштарды түзүү

1. Диаграмманын торунун сзыктарынын ортосуна чычкандын көрсөткүчүн жайгаштыргыла.

Всего

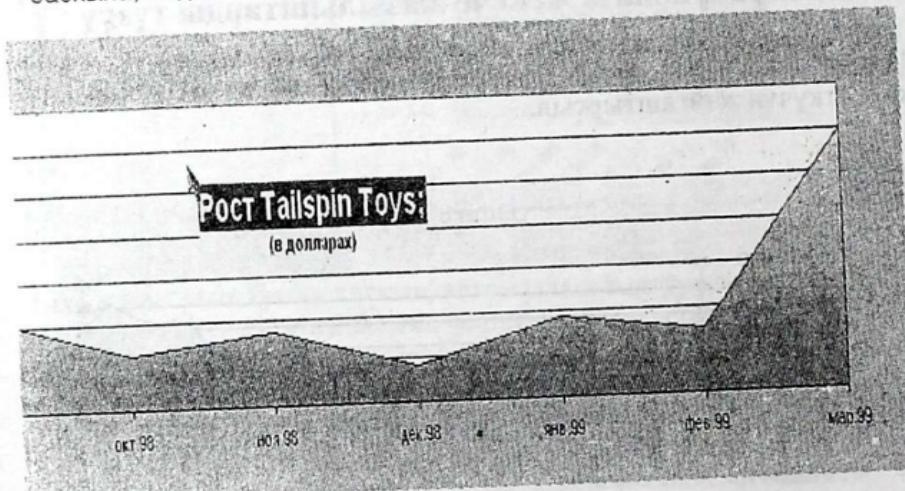

2. Экранда Область диаграммы көрүнүшү чыгары менен чычкандын кнопкасын баскыла. Инструменттин панелинен Размер тизмесинен 8ди бөлүп алгыла.

3. Диаграмманын заголовкасын төмөн карай сетканын ортосуна жылдыргыла. Өлчөмүн чоңойтуучу маркер жоголуп кетсе анда силер вертикалдык полосун көргөн замат Esc клавишасын баскыла. Alt клавишасын басып турул Рость Tailspin Toys; киргизгиле, Enter клавишасын кармап турул (долларах)

киргизгиле. Андан ары каалагандай форматап аласыңар болот.

4. Формат менюсунан Выделенное название диаграммы командасын баскыла, андан кийин Вид пунктун баскыла. Графиктин зонасын рамка үчүн Обычнайны бөлүп алғыла жана Ок кнопкасын баскыла.
5. Заголовкадагы Рост өзүн эки жолу баскыла чычкандын көрсөткүчүн оң жакка карай жылдыргыла, заголовканын биринчи жолчосун бөлүп алуу үчүн инструменттин Форматирование бөлүгүнөн Полужирный кнопкасын баскыла, андан кийин Размер тизмесинен 14 бөлүп алғыла.

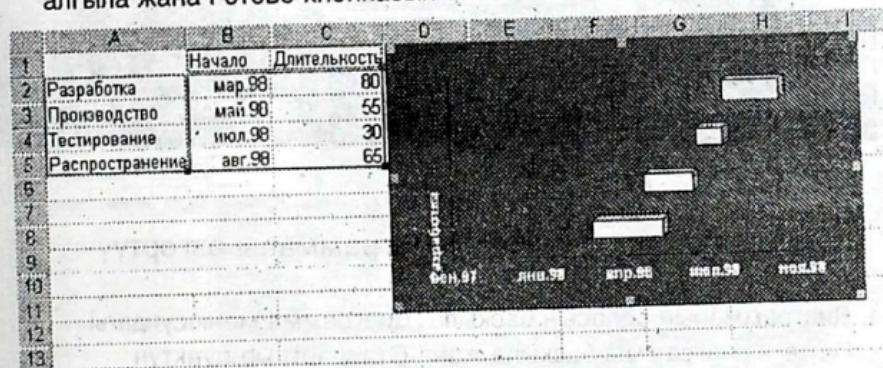
6. ESC клавишасын үч жолу баскыла, себеби бөлүнүп алынган тексти алып таштоо үчүн. Заголовканын талаасын жана диаграмманы, анан Lesson7 жумушчу китебин сактагыла.

Gantt диаграммасын түзүү

Бизге диаграмма түзүү үчүн маалыматтар бар.

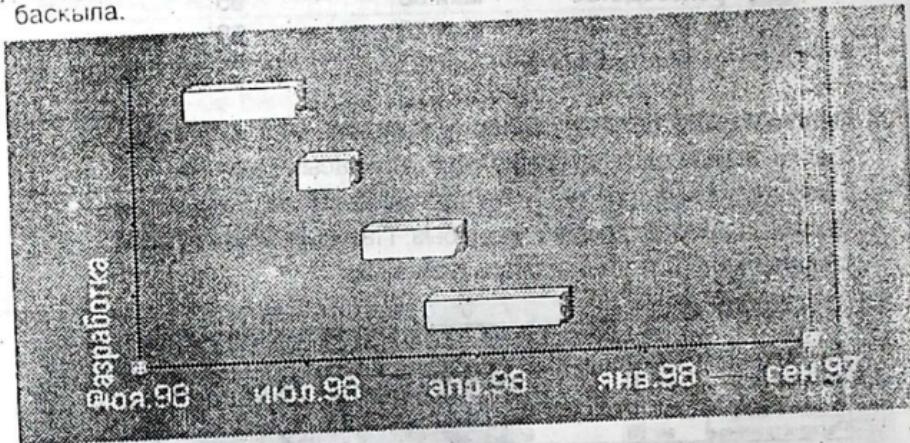
	A	Б	C	D
		Начало	Длительность	
1				
2	Разработка	мар.98	80	
3	Производство	май.98	55	
4	Тестирование	июл.98	30	
5	Распространение	авг.98	65	

1. Gantt жумушчу барагын активдүү кылгыла, A1 ячейкасын бөлүп алгыла да Мастер диаграммасын баскыла.
Нестандартные пунктунаң 1-кадамды баскыла, Встроенные опциисы орнотулганына ынанабыз. Парящие бруски бөлүп алгыла жана Готово кнопкасын баскыла.

2. Инструментин Форматтоо панелиндеги Цвет шрифта кнопкасынын жаңындағы стрелканы баскыла жана Слоновая кость таңдагыла.
3. Этаптын бирөөсүн эки жолу баскыла, Форматтоо суроо-жооп терезеси көрүнүшү үчүн шкала пунктун баскыла. Обратный порядок категорий флагогун орноткула жана OK кнопкасын баскыла.
4. В2 ячейкасын бөлүп алгыла. Правка менюсунан Отчистить көрсөткүлө Форматы баскыла. Санды эсinerге сактагыла, андан кийин Отменить кнопкасын баскыла, кайрадан форматтоону пайда кылуу үчүн.
5. Бир датаны эки жолу баскыла. Диаграмманын төмөн жагында

жайгашкан. Шкала пунктундагы Минимальное значение талаасындағы орнотулған 35700 маанисін 35855 ке алмаштырығыла. Орнотулған Цена промежуточных делений талаасының маанисін 62 дег өзгортқуло жана ОК кнопкасын басқыла.

Интерактивдик режимде диаграмманы өзгертуү

1. Диаграмманын обласын баскыла. Диаграмма менюсундағы Типтеги диаграммы баскыла жана Стандартные пункту баскыла. Диаграмманың тибинен Линейчатая алғыла Наклонные вариантын тандагыла. Андан кийин ОК кнопкасын баскыла.
2. Производство галаасын баскыла; себеби бир чекитти бөлүпн алуу үчүн.
3. Разработка талаасының он жактагы төмөнкү бөлүгүнө чычкандын көрсөткүчүн койгула, эки таралтуу стрелка пайдал болгончо ←. Андан кийин он жактагы бөлүгүн он жакка карай жылдырығыла азырынча экран 100 санын көрсөгө элек.
4. Диаграмманын зонасын баскыла жана Распространение галаасын баскыла талаалардын баарын бөлүп алуу үчүн. Аナン ←-клавишасын баскыла себеби талаа бөлүнүшү үчүн.
5. Он жактагы көрүнбөгөн талааны жылдырығыла, качан Жогорку жактагы талаа Сен.98 жылынын түшүна келгөнчө.

мар.98

май 98

июл 98

сен.98

ноя.98

101.3

Разработка

Производство

Тестирование

Распространение

6. С4 ячейкасын белгүп алғыла жана OK кнопкасын баскыла.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
		Начало	Длительность							
2	Разработка	мар.98	00		мар.98	май 98		июл 98	сен.98	ноя.98
3	Производство	май 98	55							
4	Тестирование	июл 98	30							
5	Распространение	авг 98								
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										

Параметры

Установить значение:

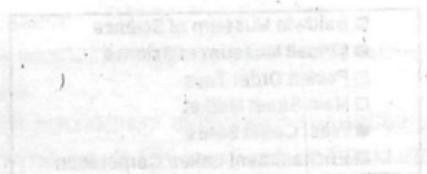
Значение:

Изменить значение ячейки:

Тестирование

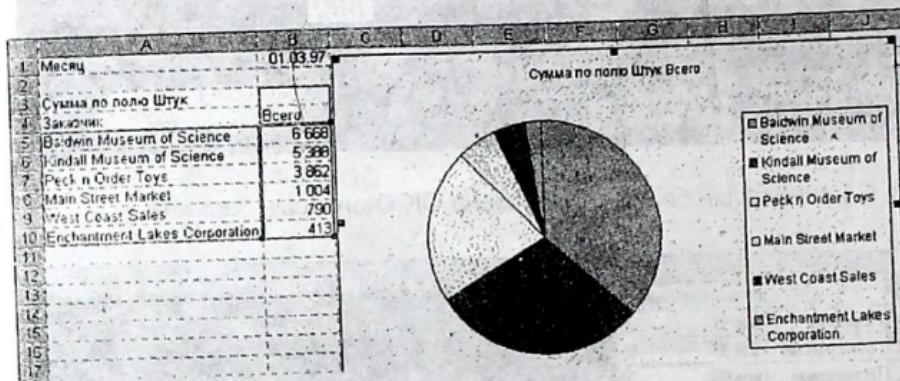
Распространение

7. Lesson7 жумушчу барагын сактоо.

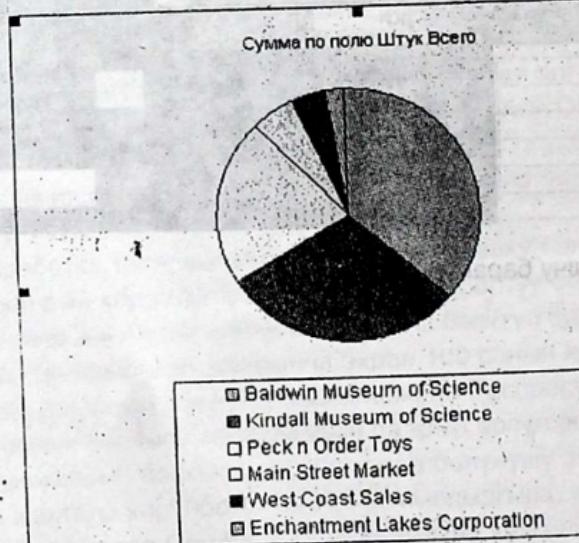

Экинчى айланма диаграмманы түзүү

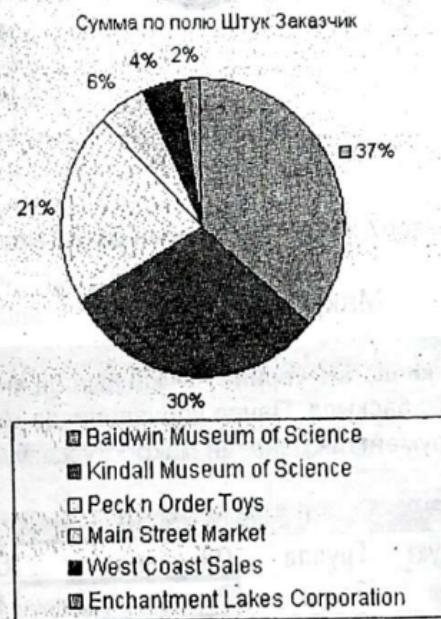
1. Круговая жумушчу барагын активдүү кылгыла. АЗ ячейкасын бөлүп алса, Мастер диаграмм кнопкасын баскыла. Стандартные пунктунаң 1-кадамды баскыла. Тип тизмесиндең Круговаяны эки жолу баскыла жана Готово кнопкасын баскыла. Түзүлгөн диаграмманы өзүнөрдүн жумушчу барагыңарга ынгайлу кылтып жайгаштыргыла жаңа С1 ячейкасынан С16 ячейкасына чийин жылдыргыла.

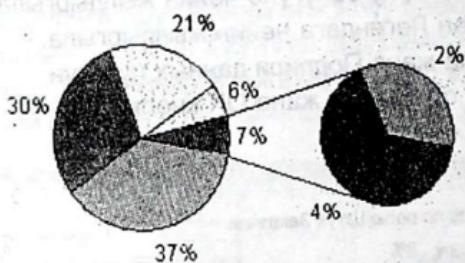
2. Легендага эки жолу баскыла. Размещение пунктуң баскыла. Вниз, посередине опциясын орноткула жана ОК кнопкасын баскыла.

3. Всего заголовкасына чычкандын оң кноккасын басқыла жана
Очистить командасын басқыла жана диаграмманын графигин
каалагандай жайгаштыргыла.
4. Диаграмманын түзүлүшүн басқыла, Диагрмманын сол
бүрчунан жогору карай жогорку бөлүгүнө чейин жылдырыгыла
жана төмөнкү оң бүрчунан Легендада чейин жылдырыгыла.
5. Сүрөттү эки жолу басқыла жана Подписи данных пунктун
басқыла. Доля опциясын орноткула жана ОК кноккасын
басқыла.

6. Надпистин бирөөнү эки жолу басқыла жана Выравнивание
пунктун басқыла. Положение подписи тизмесиндеи Центрди
бөлүп алғыла жана ОК кноккасын басқыла.
7. Диаграмма менюсунан Тип диаграмманы басқыла. Вторичная
круговая диаграмма варианттын бөлүп алғыла жана ОК
кноккасын басқыла.
8. Диаграмманын каалаган сүрөтүн басқыла жана Параметры
пунктун басқыла.
9. Во второй части последних значений талаасынын маанисин 3
санына езгөрткүлө жана ОК кноккасын басқыла.

- Baldwin Museum of Science
- Kindall Museum of Science
- Peck n Order Toys
- Main Street Market
- West Coast Sales
- Enchantment Lakes Corporation

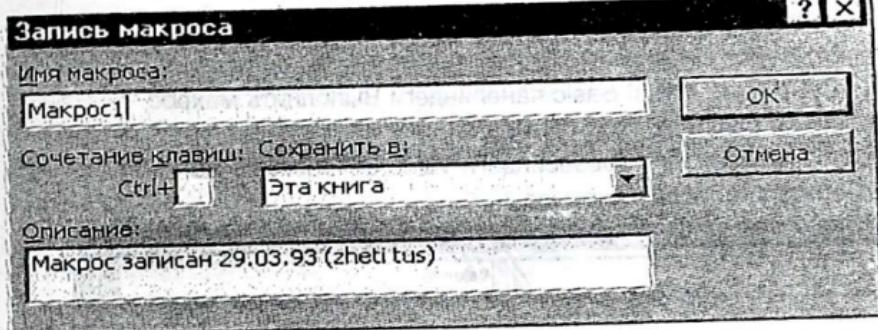
Андан кийин Lesson7 жумушчу барагын сактагыла.

Макросту түзүү

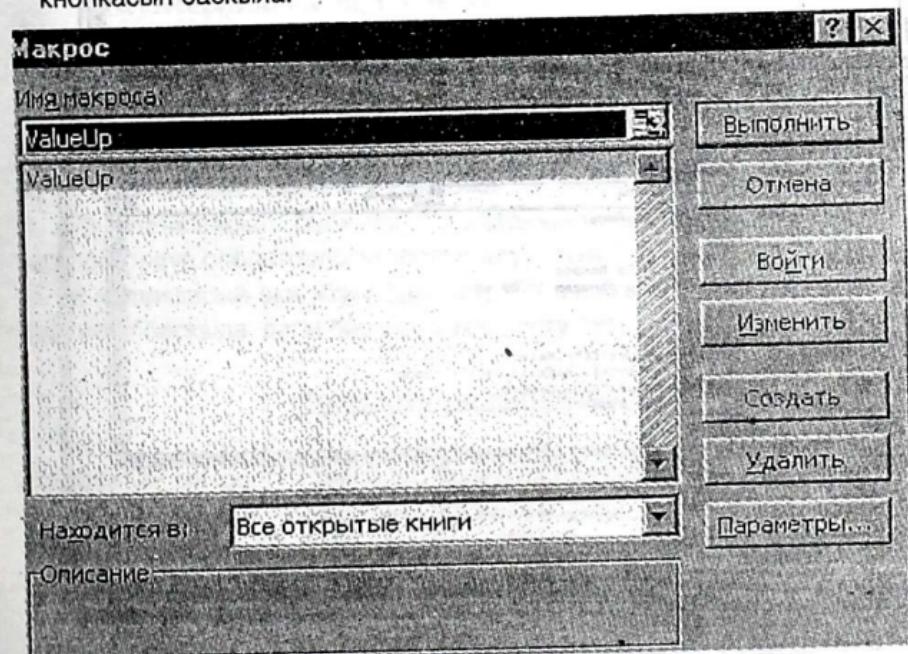
- Инструменттин каалаган жерине чыккандын оң кнопкасын баскыла жана Visual Basic баскыла. Панел управленияда Visual Basic пада болот, эми инструменттин панелин макросту жазуу үчүн колдонообуз.

	А	В	С	Д	Е	Ф
1	Месяц	Продукт	Группа	Описание	Сума	Совокупс
2	авг.98	Жираф	Звери	Реклама в издания	\$ 8 400	\$ 8 400
3	сен.98	Бронтозавр	Динозавры	Пощечина диллер	\$ 6 000	\$ 14 400
4						

- Инструменттин Visual Basic панелинен Записать макрос кнопкасын баскыла. Запись макроса суроо-жооп терезесине Value UP аттуу макросту киргизгиле да ОК кнопкасын баскыла.

3. Е2 ячейкасын бөлуп алғыла, Сумма мамычасын биринчи мааниси \$8400 барабар. Эгерде сумма \$100 ду кошкула, анда сумма \$8500 ге өзгерет.
4. 8500 киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.
5. Инструменттин Останов панелиндеги же инструменттин Visual Basic панелиндеги Остановить запись кнопкасын баскыла.
6. Е2 ячейкасына \$500 киргизгиле.
7. Инструменттин Visual Basic панелиндеги Выполнить макрос кнопкасын баскыла.

8. Выполнить кнопкасын баскыла, Е2 ячейкасынын мааниси \$8500 болуп өзгерет.

Макростун текстин кантит чагылдырууга болот

1. Инструменттин Visual Basic панелиндеги Выполнить макрос кнопкасын баскыла.
2. Макрос суроо-жооп терезесиндеи Value UP баскыла жана Изменить кнопкасын баскыла.

```
Sub ValueUp()
    'ValueUp Макрос
    'Макрос записан 17.09.98

    Range("E2").Select
    ActiveCell.Formula R1C1 = "8500"
    Range("E3").Select
End Sub
```

```
Sub ValueUp()
    'ValueUp Макрос
    'Макрос записан 17.09.98

    Range("E2").Select
    ActiveCell.Formula R1C1 = "8500"
    Range("E3").Select
End Sub
```

Макросту кадам боюнча аткаруу

1. Excelди активдүү кылгыла, E2 ячейкасынын маанисин \$1000 ге өзгөрткүлө жана A2 ячейкасын бөлүп алгыла.
2. Инструменттин Visual Basic панелиндеги Выполнить макрос кнопкасын баскыла. ValueUP макросун бөлүп алгыла да Войти кнопкасын баскыла.
3. F8 клавишасын баскыла, Range("E2").Delete телес макростун он жактагы операторун бөлүп алгыла.

The screenshot shows the Microsoft Visual Basic Editor window titled "ValueUp". The code in the module is:

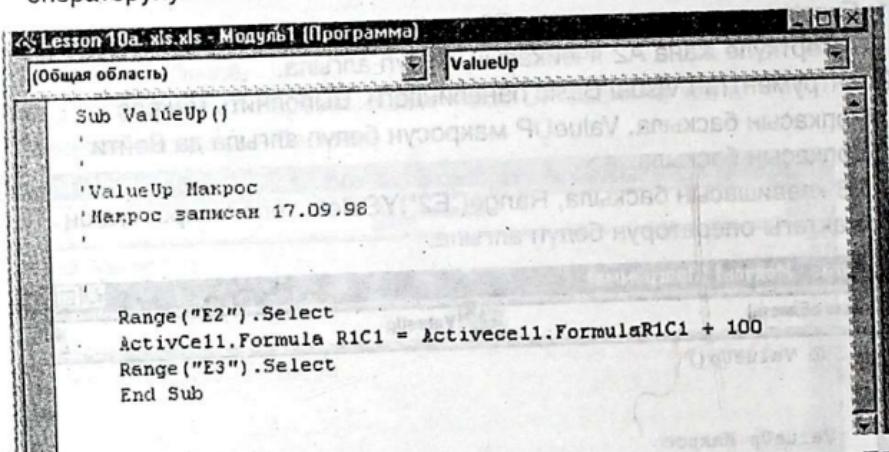
```
Sub ValueUp()
    'ValueUp Макрос
    'Макрос записан 17.09.98
    Range("E2").Select
    ActiveCell.Formula_R1C1 = "8500"
    Range("E3").Select
End Sub
```

4. F8 клавишасын баскыла, E2 ячейкасын бөлүп алуу үчүн.
5. F8 клавишасын баскыла, ячейканын маанисин ээлөө жана макростордун операторлорун бөлүп алуу үчүн.
6. F8 клавишасын эки жолу баскыла, E3 ячейкасын бөлүп алуу үчүн бир жолу баскыла, дагы бир жолу макросту бүтүрүү үчүн баскыла.

Макросту редакциялоо

1. Value UP макростун тексинен Activecell.Formularici сөзүн бөлүп алгыла жана Копировать кнопкасын баскыла.
2. 8500 маанисин бөлүп алгыла жана Вставить кнопкасын баскыла.
3. Formula RIC1 сөзүнөн кийин оператордун бүтүшүнө +100ду киргизгиле жана ↓ клавишасын баскыла.
4. Запуск подпрограммы кнопкасын баскыла жана E2 ячейкасынын маанисин өзгөргөнүн көрөбүз.
5. Range операторунун сол жагын баскыла, бардык операторлор

белунушу үчүн жана Delete клавишасын баскыла. Range("E2") (Select операторунун сол жагын баскыла жана Delete клавишасын баскыла.

Lesson 10a.xls.xls - Модуль1 (Программа)

(Общая область) ValueUp

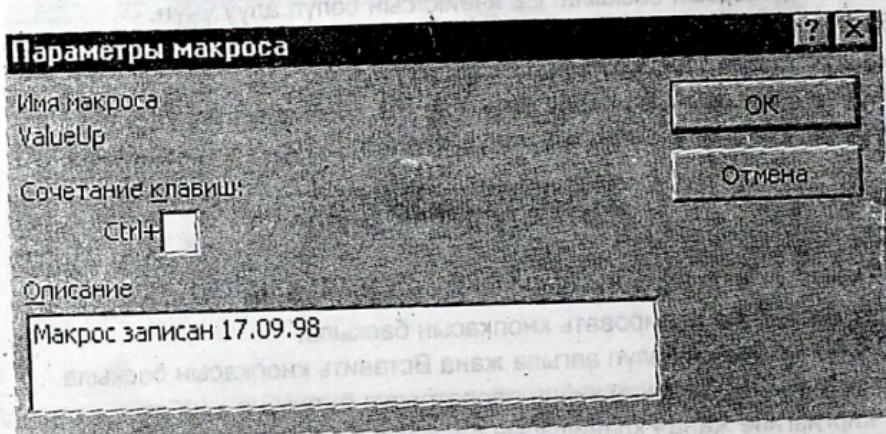
```
Sub ValueUp()
    'ValueUp Макрос
    'Макрос записан 17.09.98

    Range("E2").Select
    ActiveCell.FormulaR1C1 = ActiveCell.FormulaR1C1 + 100
    Range("E3").Select
End Sub
```

6. Запуск программы кнопкасын баскыла, макросту текшерүү үчүн. Е3 ячейкасынын маанисин \$ 6,100гэ өзгөрткүлө.

Клавишалардын комбинацияларын дайындоо

1. Excel активдүү кылгыла. Инструменттин Visual basic панелинен Выполнить макрос кнопкасын баскыла. Бөлүнүп алынган Value Up макросунан Параметры кнопкасын баскыла.
2. Флажок талаасын баскыла, Shift+U клавишасын баскыла жана Ok

кнопкасын баскыла, себеби Макрос сроо-жооп терезесин кайрандаң пайда болушу үчүн, андан кийин Отмена кнопкасын баскыла.

3. E2 ячейкасын бөлүп алгыла, Ctrl+ Shift+U кнопкасын баскыла.

Өздүк макрости кантит жазууга болот

1. Инструменттин Visual basic панелинен Редактор Visual basic кнопкасын баскыла.
2. End Sub операторунун төмөн жагына баскыла, Sub ValuiDown киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.
3. Tab клавишасын баскыла, андан кийин ActiveCell.FormulaR1C1= ActiveCell.FormulaR1C1+100 операторун киргизгиле жана Enter клавишасын баскыла.
4. Excelди активдүү кылгыла. Инструментттин Visual basic панелинен Выполнить макрос кнопкасын баскыла. ValuiDown бөлүп алгыла, Параметры кнопкасын баскыла. Shift+D клавишасын баскыла

The screenshot shows the Microsoft Visual Basic Editor window with the title bar "Lesson 10a.xls.xls - Модуль1 (Программа)". The editor displays two macros:

```
'ValueUp Макрос
'Макрос записан 17.09.98

ActiveCell.Formula R1C1 = ActiveCell.FormulaR1C1 + 100
Range("E3").Select
End Sub

Sub ValueDown()
    ActiveCell.Formula R1C1=ActiveCell.
End Sub
```

- жана Ok кнопкасын баскыла. Андан кийин Отмена кнопкасын баскыла. Макрос суроо-жооп терезесин жабуу үчүн.
5. ЕЗ ячейкасын бөлүп алгыла жана Ctrl+ Shift+D клавишасын баскыла.
  6. Lesson10 жумушчу китебин сактагыла.

I – Бөлүк

✓ Жумушчу баракты түзүү.....	4
Таблицага заголовкалардын маанилерин киргизүү.....	5
Жаңы маанилерди эсептөө үчүн формуларды пайдалануу.....	6
✓ Ячейкаларды көңүрүү.....	8
Маанилерди форматтоо.....	9
Табиццаны кошумча форматтоо.....	11
Тизмеде формуланы түзүү.....	12
Тизмете формуналарды толуктоо.....	13
Тизмеги жыйынтыктоочу маанилерди алту үчүн формулалар.....	15
Тизмеги заголовкаларды бышыктоо.....	16
Жумушчу барактар менен иштоо.....	16
Тизмени өзгөртүп түзүү.....	17
Бир канча жумушчу барактарды өзгөртүү.....	18
✓ Жаңы терезени түзүү.....	19
Терезелерди манипуляциялоо.....	20
Формулалар менен иштоо.....	20
Ячейкалардын адрестерин пайдалануу.....	21
Салыштырмалуу адрестерди пайдалануу.....	22
Формуладагы абсолюттук адрестерди пайдалануу.....	22
Формуладагы аралаш ссылкаларды пайдалануу.....	24
Туура келбекендикти издөө.....	25
Жумушчу барактагы заголовкаларды толуктоо.....	29
Салыштырмалуу адрестер үчүн заголовкаларды пайдалануу.....	29
Абсолюттук адрестер үчүн заголовкаларды пайдалануу.....	30
Аралаш адрестер үчүн заголовкаларды пайдалануу.....	31
✓ Абсолюттук аттарды пайдалануу.....	32
Салыштырмалуу аттарды түзүү.....	33
Аттар боюнча аралаш ссылкаларды түзүү.....	34
Аталган областтарды көнөйтүү.....	35
Жумушчу китептеги кош аттарды түзүү.....	36
Локкалдык аттарды алып таштоо.....	36
Сарамжалдоонун чондугун эсептөө.....	38
Формулалардын жыйынтыгын кантит өзгөртүүгө болот.....	39
Амортизациялык төлөө үчүн графики түзүү.....	40
Айдын аягындагы маанилерди эсептөө.....	41
Каалаган маанилердин группасын кантит түзүүгө болот.....	43
Каралган таблицадагы маанилердин областын табуу.....	45
Каралган таблицадагы товардык группаны түзүү.....	46
Тренданы эсептөө үчүн автоматтык толтуруунун манипуляторун	

найдалануу.....	48
Тренданы жөнүлдөштөө үчүн формулаарды найдалануу.....	49
Жылыштарды жана жайыкты жөнүлдөштөө.....	51
Тренданы түзүү үчүн чоңдуктарды найдалануу.....	52
Алға кадам: текети мааниүйсіздік.....	54
Толук аттың бөлүгүн бөлүп алуу.....	55
Толук атты кайра түзүү.....	57

II-Бөлүк

Бир кинча мамычалардагы сортировкальбо.....	58
Берилген тартиппе сортировкалоо.....	58
Тизмегеги сортировкалоонун жыйынтыктоочу мааниси.....	60
Тизмегеги мамычаларды толуктоо.....	62
Берилген маанилерди фильтрлөө.....	64
Фильтрленген маанилер боюнча жыйынтыктар.....	64
Көрүнгөн ячейкаларды кол менен бөлүп алуу.....	52
Тизмеден жолчолорду алыш таштоо.....	66
Өздүк фильтрди орнаттуу.....	66
Тизмегеги эң чоң маанилерди бөлүп алуу.....	67
Кенситилген фильтрлерди колдонуу.....	68
Тизменин жыйынтыгын чыгаргыла.....	69
Жыйынтыктоочу таблицаны уюштуруу.....	71
Берилшиштердин экинчи талаасын түзүү.....	72
Жыйынтыктоочу таблицадагы берилшиштерди форматтоо.....	74
Жыйналуучу таблицанын бөлүгүн форматтоо.....	75

III-Бөлүк

Диаграммаларды жана графиктерди түзүү.....	76
Диаграммадагы жекече жазылыштарды түзүү.....	77
Cantt диаграммасын түзүү.....	79
Интерактивтик режимде диаграмманы өзгөртүү.....	80
Экинчи айланма диаграмманы түзүү.....	82
Макросту түзүү.....	86
Макросту кадам боюнча аткаруу.....	87
Макросту редакциялоо.....	87
Клавишалардын комбинацияларын дайындоо.....	88
Өздүк макромту кантит жазууга болот.....	89

Адабияттар

1. Ю.А. Левчик Русская версия «Шаг за шагом Microsoft Excel 97» углубленный курс.
2. М. Долж, К.Кината, К Стисон «Эффективная работа с Microsoft Excel» Санкт-Петербург Москва (Харьков-Минск 1998).
3. В. Долженков Москва Санкт-Петербург «Excel-2000».
4. И. Зайден Москва «Excel-2000» лаборатория базовых знаний 1999.
5. В. Рычков. Excel-2000 самоучитель С-Петербург. Москва- Харьков- Минск 1999.
6. Попов А.А. Excel: практическое руководство Москва-2000.

III-кеңілек

АБЖАПАРОВА Ү.А., САДЫКОВА Э.Э., ШАКИРОВ К. К.

Редактор Исаканова Айтбұ
Компьютерстка: Кадырбек уулу Кайрат.

«ДАСТАН» Полиграфиялык борборунда басылды.
Форматы 60x96 / 16 объем 6
Дареги: 714000, Ош шаары,
Курманжан -Датка көчөсү 272.
Тел.: 2-77-49.

902878